

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara

Redactor resp. D. r. VÁRNAY ELEMÉR

A szabadságjogok szomorú évfordulója

1789. május 5-én, majdnem két évszázados kényszer után, ismét összegyűltek Párisban az országos rendek. 1614-ben volt az utolsó gyűlés, a óta nem tárgyalták meg Franciaországban egyetlenegyszer sem az állam ügyeit. De ekkor már elkerülhetetlen volt a rendeket összehívni, mert 50 millió livre-re rugott a deficit. Számunkra, akik milliárdokhoz vagyunk szokva, a jelenlétkelennék tűnik ez a költségvetési hiány, az akkori időkben azonban szinte kísérője volt a nagy megterhelést jelentett ez a fedezet nélküli ötven millió. Maga XVI. Lajos király önként a gyűlésen, tollbokrétás fővegében, a szomorú pénzügyi állapot megdöbbent ellentétét, ott ragyogott a százharminchat karáregent gyémánt. A király megnyitotta az ülést, s most következett be az az esemény, az ország tisztelti renitencia, amely merészségében előrevetítette a csakhamar bekövetkező nagy forradalmat.

Miután a király leült, kedélyesen helyet vettek a harmadik rend képviselői is, holott a szabályok szerint a király jelenlétében állva kellett volna maradniuk az egész tanácskozás teteje alatt. Később még nyilvánvalóbbá lett, hogy mennyire más szelek fújdogálnak már. Minduntalan a harmadik rend vitte a szót és a népek, Mirabeau gróf és Sieyès abbé, mindenkit támogatott kívánságait, noha személyük szerint nem is tartoztak a harmadik rendhez. Miután az események rohamosan torlódtak. Két nap múltán a dühöngő tömeg már lerombolta a Bastille-t és fellángolt, mindeneken úrrá lett az első forradalom. A forradalmi megmozdulás központjában azonban tulajdonképpen azok a gondolatok állottak, amelyek az összeffoglalva, rendszerezve készen voltak arra, mikor arra került a sor, hogy a forradalmi törvényhozás a jövődéli élet alaptörvényeinek nyilvánítsa azokat.

1789. július 17-én, tehát éppen ma, százhetvenedik esztendeje, jelent meg nyomtatásban az ember és polgár jogainak kinyilatkoztatása, azaz a princípiumok, amelyek mint halhatatlan szabadságjogokat az idők folyamán magántették az egész világ. Vegyük szemügyre ezt az egész emberi világrendet megváltoztató ódon alkotmányt, melynek jobb oldalán a franciaországi szétválasztott államok, bal oldalán pedig másik ábrázolat: a fátyval világított igazság. Az emberi szabadságok deklarációját tizenhét pontból áll és bevezetés is van hozzá. Hivatkozás történik Aischilios, Plato, Cicero és másokra, akik mind egyformán hangoztatták az ember természetes jogát. A kinyilatkoztatás az egész emberiségre vonatkozik és természetes törvényeknek azért nevezi princípiumait, mert ezek mint belső parancsok már akkor is léteztek, mielőtt a gyakorlatban alkalmazták volna azokat.

Ezután következnek az egyes rendelkezések, amelyek megszüntetik a törőtúrát, biztosítják az otthon, a magánlak sérthetlenségét, a szabad gyűlékezés jogát, a sajtó szabadságát, valamint minden könyv megjelenésének jogát. Gyancsak itt mondják ki az általános adósságot. Nem lehetséges többé az, hogy a nemesesség vérvével, a papság imájával, a munkásság fátyol munkájával fizessen, — mondja az egyetemes fogalmazás. Létesíti az egész nép képviselői alakult országgyűlést és itt láthatjuk először az országvitelre alkalmazott, azóta deklasszikussá lett, hármás felosztást. A deklaráció erre vonatkozólag a következőket mondja: a törvényhozó hatalom csinálja a törvényt, a végrehajtó hatalom kormánykodik, az igazságszolgáltatás az állam ügyeit végrehajtó hatalom alkalmazza a törvényt.

Ez az a deklaráció, amely kimondja, hogy feketékre és fehérekre egyaránt vonatkozik, mert a törvényelőtti egyenlőség minden teremtetett emberi lény egyforma jogu. Ez az a deklaráció, amelyben a legmélyebb és legnemesebb elmék humanisztikus gondolatai élednek gyakorlati valóságra. Diderot, Voltaire, Rousseau, La Fayette, Mirabeau, Montesquieu s nem holmi szűrés törvényhozók működtek itt közre, ezért oly időálló és örökjogú ez a törvény, amely a jog útja lett az egész világ számára.

Százötven év alatt az egyetemes emberi szabadság közkinccse lett ez a deklaráció, amelyben a francia forradalom minden esszenciális vívmánya van lefektetve. De százötven év távlatából, ha visszatérünk borúsán kell megállapítanunk, a jelenkor legkevésbé sem illetékes arra, hogy emelt fővel ünnepelje az emberi jogok kivirágzásának jubileumát. Tragikus megmentők számunkra ennek a deklarációnak idő-

zett pontjai. Most újra sorra vesszük azokat, látjuk, mint sorvadoztak semmibe e fennkölt szabadságkincsek. Vajjon mit szólnának, ha feltámadna egy Mirabeau gróf, egy Rousseau, vagy egy Diderot? Ha keresnék és világszerte sehol sem találnák a felszabadított embert? Beszélhetünk-e még természetes emberi szabadságjogokról, mikor világszerte olyan erők igyekeznek érvényesülni, amelyek a szabadság legszűkebb horizontját is elsötétítik? Hatalmak, amelyek nemcsak bármikor halálba tudnak küldeni bennünket, de beleavatkozhatnak mindennapi életünk legjelentéktelenebb aprólékosságaiba is. Hatalmak, amelyek átfogják egész szellemi életünket, még érzésvilágunkat is és elérnek a szülője ülésben ülő kis gyermekig is. Soha a történelmi lét folyamán még nem volt általános értelemben ennyire semmi az egyén, az ember. Egy falanszter-kor vetíti elénk árnyát Ahogy Madách baljósátlan megálmodta. Egy kor, amelynek számára idegen lett a deklarációban hivatkozott Aischilios és Plato, amelynek számára már csak egy rozsdabetűs elavult papírosdarab a százötven évvel ezelőtt kinyomtatott deklaráció... (Flaneur.)

Daladier miniszterelnök hivatalos felvilágosítást adott a leleplezett nagy kémkedési botrányról

A vizsgálat adatainak nyilvánosságra hozatala beleütközik a büntető törvénykönyvbe

Párisból jelentik: A miniszterelnökség szombaton hivatalos közleményt bocsátott ki, a melyben a következőket közli:

— A katonai hatóságok által az elmúlt napokban elrendelt letartóztatásokkal kapcsolatban a valóságnak meg nem felelő és fantasztikus hírek terjedtek el. Ami a letartóztatásokat illeti, a miniszterelnök hangsúlyozza, hogy olyan személyekről van szó, akik egy idegen hatalom ügynökeivel tartottak fenn összeköttetést

és akik beismerték, hogy ezektől jelentős pénzügyi összegeket kaptak. Cselekedeteik az 1934. április 24-iki és az 1938. június 17-iki törvények intézkedései alá esnek. Ezeknek a törvényeknek értelmében mindazokról, akik ilyen cselekményeket követnek el — mindaddig, amíg annak ellenkezője bebizonyosodást nem nyer, — feltételezik, hogy kémkedésben és az állam biztonságát veszélyeztető ténykedésben vettek részt. Felesleges, hogy a miniszterelnök, aki ennek a tisztító munkának felelősségét magára vállalta, külön hangsúlyozza, hogy a munka tovább folyik majd, személyekre való tekintet nélkül. A miniszterelnök a leghatározottabban megakadályozza, hogy ezeket az intézkedéseket, amelyek kizárólag Franciaország védelmét célozzák, politikai téren kihasználják, vagy pedig ezek az intézkedések olyan polemikák kezdetét jelentsék, amelyek teljesen feleslegesek.

Nemzeti szociálista pénz Párisban

Párisból jelentik: A pénteken letartóztatott két francia újságíró ügye páratlan politikai botrányvá dagadt. Kerily, az Epoque című lapban azt írja, hogy további szenzációs letartóztatások várhatók. A hatóságok számos házkutatást tartottak. Többek között gróf De Bryonnak, a német-francia társaság vezetőjének lakásán is, aki az utóbbi időben gyakran utazgatott Németországba. A rendőrség a legnagyobb titoktartással kezeli az ügyet, annál is inkább, mert a kiszivárgott hírek szerint

Az összes franciák egységesen működnek közre a hasonló cselekedet leleplezésében.

A megkezdett munka csak akkor vezethet eredményre, ha nem követnek el kárt okozó indiszkréciót, amelyek a vizsgálat lefolyását veszélyeztethetik. A miniszterelnök felhívja a figyelmet arra, hogy a vizsgálat részleteinek nyilvánossághozatala a büntetőtörvény rendelkezéseibe ütközik és ezeket a rendelkezéseket a legszigorúbban alkalmazza majd. Senki se zavarja meg tehát a francia igazságszolgáltatás munkáját, amely alapos körültekintéssel és kiárlólag a francia nemzet érdekében folyik.

Daladier miniszterelnök egyébként ma megbeszélést folytatott Marchandea igazságügyi miniszterrel, akivel a miniszterelnökség által kiadott közleményben foglalt ügyekről tárgyalt.

A Temps című lap ma rövid közleményt jelentett meg, amelyben megemlíti, hogy a katonai bíróság letartóztatott egy személyt, aki a lap szolgálatában állott. A lap hangsúlyozza, hogy a kérdéses személy beföldi hírek szerzésére kapott megbízatást, politikai jellegű cikkeket sohasem írt és a lap szerkesztőségének vagy kiadóhivatalának irányítására nem volt megbízatása. Megemlíti még azt is, hogy a kérdéses személy eddigi viselkedéséből még csak nem is következtethettek arra, hogy olyan cselekményeket követ el, amelyek a büntetőtörvénykönyvbe ütköznek.

egész sereg kiemelkedő újságíró és politikus van belekeveredve a botrányba.

Meglehetősen bizonytalanság uralkodik a tekintetben, hogy mivel gyanúsítják a letartóztatottakat. Általában úgy tudják, hogy mindketten szoros kapcsolatban állottak a franciaországi német propagandával. Olyan hírek is vannak, hogy a gyanúba vett személyek valamennyien összeköttetésben állottak a Franciaországból nemrég kiutasított Abetz és állítólag havonta 40 ezer svájci frank állott rendelkezésükre a nemzeti szociálista propaganda céljaira.

Szigoruan négyszemközt folynak az angol-japán tárgyalások

Három óras tárgyalás, keddre maradtak a további megbeszélések. Japán az északkeleti kormány támogatását kéri Angliától

Tokióból jelentik: Arita japán külügy-minister szombaton reggel 9 órakor kezdte az angol-japán tárgyalásokat előkészítő megbeszéléseit a tokiói angol nagykövettel. A tárgyalások a déli órákig tartottak és szigoruan négyszemközt folytak le úgy, hogy még a hivatalos gyorsírók sem voltak jelen.

A déli körök véleménye szerint főleg arról a témáról tanácskoztak, amely a tiencsini helyzetet alkotja. Jól értesültek úgy tudják, hogy Arita külügyminiszter a japán kormány követelését közölte az angol nagykövettel. A követelések a következők:

1. Valamennyi terrorgyanus egyén haladéktalanul kiszolgáltatása.

2. Anglia együtt kell működjön az északkeleti kormány valutapolitikájával.

3. A tiencsini angol negyed kínai bankjában fizüstkészleteket ki kell szolgáltatni.

4. Annak megengedése, hogy az északkeleti

kormány felügyeleti jogot gyakorolhasson az engedélyes területek felett.

5. Az északkeleti kormány felhatalmazása, hogy eljárhasson a vele szemben engedetlen elemekkel szemben az idegen negyedekben.

A déli lapok jelentése szerint csak holnapra fog majd kiderülni, hogy a feltételek alapján megindulhassanak-e a tárgyalások, vagy sem.

Újabb tokiói jelentés közli, hogy a szombat délelőtti megbeszélések reggel kilenc órától déli 12 óráig tartottak. Úgy tudják, hogy a megbeszéléseket 18-án folytatják. Hír szerint az angol nagykövet a tanácskozás után kijelentette az újságíróknak, hogy abban az esetben, ha a tárgyalásokat kölcsönös jóakarattal folytatják, úgy azok feltétlenül megegyezésre fognak vezetni.

Tokióból jelentik: Pénteken délután újabb angolellenes tüntetések voltak a japán fővárosban. A tüntetések első része a Hibia színház és a Niei Sinto templom előtt zajlottak le.

Szünetelnek a moszkvai tárgyalások

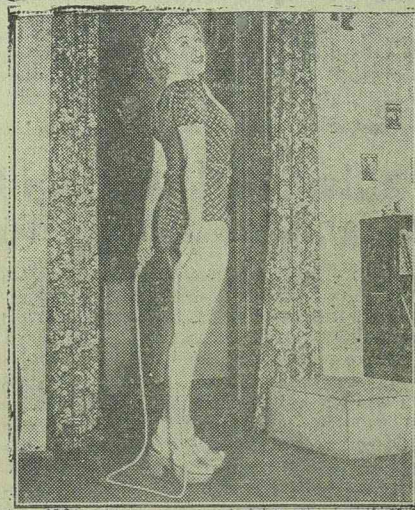
Moszkvából jelentik: A Havas iroda jelentése szerint Anglia és Franciaország nagykövetei a legutóbbi utasítások kézhezvétele után, pénteken még nem keresték fel a Kremlet. Moszkvában semmit sem tudnak arról, hogy a tárgyalások előrehaladtak-e, vagy pedig mindig ugyanabban a stádiumban vannak. Illetékes diplomáciai körökben feltűnőnek tartják, hogy tegnap Moszkvába érkezett a Skoda gyár igazgatója, aki minden bizonnyal Berlin megbízásából keresi fel a Szovjet vezetőit, azaz a célkitűzéssel, hogy bizonyos, már folyamatban levő tárgyalásokat tovább folytasson.

Ruth Hellberg rendkívül kedves szerepet játszik az UFA Három altiszt című filmjében

Az angol kormány átalakítása nem hozott szenzációt

Londonból jelentik: Az angol kormány részleges átalakítása tegnap megtörtént. A király Burgin tárcanélküli minisztert löszerszállítási miniszterre nevezte ki. A minisztérium államtitkára Llewellyn ezredes, a tengerügyi hivatal eddigi államtitkára lett. Helyébe Hutson kapitány, eddigi közlekedésügyi államtitkár került. Hutson utóda Pernays, eddigi közegészségügyi államtitkár lett, míg közegészségügyi államtitkár-ra Miss Florence Horsburgh kormánypárti képviselőnőt neveztek ki.

Szép alak és mozgékonyág egyik főkelék a filmsztároknál. Képünk Charlotte Daudert-t mutatja be reggeli torna közben

Lebrun elnök kiáltványa a szabadság védelmére hívja fel a népeket

"Minden ember egyenlő" akármilyen színe van az arcának. Hore Belisha bucsuja a francia fővárostól

Tokióból jelentik: A nemzeti ünnep során köztársasági elnök kiáltványt intézett a néphez, amelyben a francia forradalom visszaemlékeztetés kapcsán a következőt mondotta:

"A másfél évszázados évforduló alkalmával ünnepeljünk lélekben azokkal, akiknek hődeményezésétől függött a szabadság beállítása. Emlékezzünk arra az esküre, amit július 14-én fogadott a francia nemzet. Ez az elhatározás érleli ki a mai nemzedéknek az elhatározását, hogy minden erejével a jogállatába álljon, hogy megmentsse gyermekeit a szabadságot, egyenlőséget és azokat a jogokat, amelyek mindenkinek kellek, aki a szabad, művelt és erős francia testvérrel közösségben él.

A továbbiak során Lebrun arra emlékezte-

ti a franciákat, hogy előtűk fajra és vallásra való tekintet nélkül minden ember egyenlő, bármilyen színű is legyen az arca, bárhol is született és azért kiáltványával mindazokhoz fordul, akik munkával, fegyverzettséggel, észszerű akarattal és a rend szeretetével szolgálnak a szabadság eszméjéért.

Mielőtt Hore Belisha, angol hadügyminiszter elhagyta volna a francia fővárost, fogadta a Havas távirati iroda munkatársát, akinek a következőket mondotta:

"Jóleső érzés volt a francia csapatokat együtt menetelni látni az angol hadsereg különítményével. Ebből láthatja a világ közvéleménye, hogy a francia és angol katona együvértartozása mindig természetes, amikor az emberi szabadság és függetlenség védelméről van szó.

Roosevelt üzenete a törvényhozásnak

szabad a kisállamoktól az önvédelmi eszközöket megtagadni". Cáfollják, hogy az USA elnöke ériatkezésbe lépett a Vatikánnal

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök külügyminiszter államtitkárval folytatott tanácskozása után rövid üzenetet küldött a törvényhozásnak a semlegességi törvény megszüntetésére. Az elnök kijelenti üzenetében, hogy teljes mértékben helyesli Hull közlönetét, amely az elnök üzenetét követi a következőket mondja:

"A fegyverkiviteli tilalom nem a semlegesítés, hanem ennek ellenkezőjét eredményez. A beláthatatlanul súlyos következményeket okoz. A fegyverkiviteli tilalom fenntartásával hivatkozással félrevezetnek az európai államok és egyáltalában nem tartanak távol a háborútól. A tilalom illegális volna, ha megakadályozná a fegyverek, löszerek és más eszközök kivitelét, de megengedné a kereskedelmet más, lényegesen szükséges hadi eszközökben. Ez a rendelkezés óriási kihatású az európai államok békéje és jövője szempontjából. A mostani állapot a legalaposabb megoldást kíván. Az első lépés, amely a háborút megakadályozhatná csak az lenne, hogy minden befolyásukkal arra hassunk,

amelyek rá vannak utalva más államok, így az Egyesült Államok fegyverszállítványaira. Ha megtagadjuk tőlük az önvédelmi eszközöket, súlyos állapotba kerülünk. Ezzel csak lehetnének tenni a világ törvénytisztelő és békeszerető nemzetei. A mostani fegyverkiviteli tilalom fenntartása előmozdítaná az általános háborús állapotot Európában és Ázsiában és

a hadiszerecsene megkísérlésére csábítaná a hódító szándékú és a hadi erejükben bízó államokat,

mert tudják, hogy a kevésbé felkészült ellenfelek el volnának zárva az önvédelmi eszközöktől, amelyeket a nemzetközi jog minden szabálya szerint vásárolhatnak más semleges országokban, beleértve az Egyesült Államokat is.

Ugy a washingtoni Fehér Házban, mint az apostoli nunciatúrán kijelentették, semmit sem tudnak arról, hogy Roosevelt bármilyen üzenetet adott volna át a washingtoni apostoli nunciusnak a pápának való továbbítás céljából. A hírt különben a Vatikánvárosban is megcáfolták.

segítségét nyújtunk főként a kisállamoknak,

A KÖLTŐ ÖRÖKSÉGE

Irta: Ifjabb KUBÁN ENDRE

A régi jó békeidőben, vasárnap délelőtti sörözés közben, az olajos hal és sósperec ropogtatása közepette, letörölve az inyet kellemben csiklandozó, de marcona bajszot már bántó habot, anekdotamesélés során szőnyegre került egyik jólismert és megbecsülésnek örvendő vendégfővezérünk is, aki a rossz nyelvek szerint, egyszer beszédet mondott Petőfi Sándorról. A beszédben — így mondotta az akkori anekdotacsináló a sörszünetben — Petőfit a korcsmárosoknak vindikálta, mert hát Petőfi apja korcsmáros volt, világos tehát, hogy a nagy költőhöz csak a vendégfővezérnek van köze. A tréfa azonban valóságot öltött. Petőfi öröksége körül vetélkedés indult meg. A romániai magyar kisebbség élete hosszú esztendőket óta, szomszéd várak küzdelmeiből áll és ez a küzdelem most átcsapott a szellemi területre is, a költő örökségéért folytatott harcban.

Valljuk be, még sohasem volt a magyarországnak annyira és hatványozottan szüksége jelképre, fogalomra, eszmét öltött valóságra, mint ma. Évekkel ezelőtt, jól emlékszünk, mert szomorúan figyeltük és néztük, Petőfi sirjánál lezajlott ünnepség részvétlenség és szokványos ünnepség köntösében került közvéleményünk elé és a hatása nem gyűrődött tovább, néhány lelkes újság kolumnás cikkénél és a szereplők szokványos beszédénél. A tavalyi Petőfi-ünnepségnél már lélekben ott volt az erdélyi magyar kisebbség és emlékszünk jól azokra a keserű hangokra, melyek fogyatékosokra és hiányosságokra mutattak rá és amelyeket éppen a költő élete és költészete szempontjából ki kellett volna küszöbölni.

Mennyit beszélünk ezzel szemben az idén Petőfiről, milyen lázas gyorsasággal készülnek a Petőfi-ünnepségek, szinte gyanusnak tűnő sietséggel. Minden csoport, minden kör, minden politikai áramlat magának követeli a költőt, ami végeredményben helyes is, mert Petőfi az egyetemes magyarság öröksége és jelképe.

Tavaly egy rekkenő meleg nyári napon, július 31-én, kevés embernek jutott eszébe, hogy nálunk Bányában is van egy Petőfi-emlékmű, ahová el kell járandokolni a költő halála napján. Ez a kevés ember autót bérelt és Szabadfalura zárandokolt, ahol korszorülettel hódolt a nagy poeta emlékének. Idén nagyon helyesen, a Magyar Népközösség bányai vezetősége rendezte meg a szabadfalui Petőfi emlékünnepséget. Kétségtelen, hogy elsősorban a Magyar Népközösség kulturális szakosztálya hivatott ezt a nagyjelentőségű emlékünnepséget megrendezni. Nem szabad azonban elhanyagolni azt sem, hogy a műsor hiányos és az feltétlenül kiegészítésre szorul. Tudjuk jól, hogy a gyors elhatározás pillanatában fogant cselekedetek nem mindig tökéletesek és azok jókarral javíthatók és helyesbíthetők. A Petőfi-kultusz ébrentartásának érdekében, nevezük így és vessük el a költő emlékéhez méltatlan „dívat” jelszót, a legtevékenyebb munkát éppen azok végezték, akik természetesen legközelebb állanak hozzá: az írók és költők. És itt elsősorban a temesvári Arany János Társaság, valamint a Bányai Magyar Közművelődési Egyesületre kell hivatkozni. Így érthetően megjelölést keltett ezeknek a műsorból való kimaradása Petőfi öröksége az egész erdélyi és bányai magyar nemzetkisebbségre, vagyis a magyar népközösségre. Mi a népközösség szó fogalma alatt soha, egyetlen pillanatig sem politikai

pártot, hanem az egyetemes nemzetkisebbségi magyar tömböt értettük. A magyar munkást, a magyar földművest, a magyar középosztályt, szellemi rétegünket és arisztokráciánkat. A népközösségi munkából mindenkinek tehetsége szerint ki kell vennie a részét és hol működnie tevékenyebben és hasznosabban magyar író és újságíró, mint a népközösség kulturális szakosztályában és — a Petőfi emlékünnepségen is.

Hallottunk arról, hogy a kirekesztett írók Petőfi-estélyt akarnak rendezni. Helyes és üdvös dolog lenne, ha ezt az estélyt nem a jogosnak látszó sértődöttség és mellőzöttség érzése diktálta volna. Erdélyben, valamennyi nagyobb városban a munkásság önállóan rendezte meg a Petőfi emlékünnepélyét és tartunk attól, hogy ott is hasonlóan elcsúszott műsor-összeállítás készítették erre a lépésre nemzetömbünknek ezt az értékes erőtenyezőjét.

Emlékezzünk csak. Volt egy Vásárhelyi Találkozó, melyet éppen Petőfi szellemében rendeztek meg és ezen ölelésre tart karokkal közeledett egymás felé, kisebbségi közéletünk

minden rétege. Munkás szorított kezét az írók kezével, szellemi ember a földmunkás kezét kulcsolta össze a magáéval és akkor öröm első mámoros napjaiban arra gondolt, hogy megszűnt a káros tagoltság.

Nem így történt. Hinni akarjuk, hogy senki sem volt hibás. Most itt van minden egy talán történelmi jelentőségű pillanat, engedjük elszaladni. A Magyar Népközösség van a sor. A Népközösségen, melynek elnevezése alatt valóban a nép minden rétege, rétegeinek és személyének munkálkodnia kell! Ne kapjunk hajba a költő örökségén, hanem osztozzunk meg azon. Vagy már példánk is. Szomorú, gyászos eset ahhoz, hogy nemzetkisebbségünk megmarad ha kell egy ember gyanánt tud összefog segíteni: a józseffelval csodára kell gondolni amikor rövid néhány hét alatt milliók többet izdadt ki magából az egyetemes román magyarság egy távoli magyar falu településének érdekében.

Adjunk helyet mindenkinek, egészítsük a műsrot, hogy azon valóban ott legyen mindenki, akinek kötelessége, vagyis az egész népi magyarság! A költő öröksége, szellemi hagyatéka követeli ezt tőlünk és ne legyünk szűkmárukiak az emlékezés szemben, hanem olyan csodálatos bőkezűséggel szórta kincseit...

Bibliát lopott szórakozottságában egy fiatal tudós

Londonból jelentik: Érdekes ítéletet hozott a warwicki esküdtszék egy lopási ügyben. Az ügy vádlottja egy ismert személy, a Buckinghamshire megye tanácsa levéltárosa: Marcus Paul Dare harminckét éves tudós volt, aki súlyos bűncselekményt követett el. A fiatal levéltáros eltulajdonította a buchinghami egyházközség középkorból származó latinnyelvű bibliáját, amely százötven fontot ér.

Az ismert tudós az esküdtsek előtt nem ismerte a vádat és így védekezett:

— Az egyházközség könyvtárában tanulmányoztam a középkorból való bibliát. Arra nem tudok visszaemlékezni, hogy magamhoz vettem volna, de amikor elhagytam a könyvtár helyiségét, úgy éreztem, mintha agyműködésem kihagyott volna. Csak akkor vettem észre, hogy a biblia nálam van, amikor már autómban voltam Chetwood felé.

A TITOKZATOS ERŐ...

— Helyesebben mondva: csak akkor jutott tudatomra a lopás ténye — folytatta Dare —, amikor irodámban irataimat rendeztem és magam előtt láttam a bibliát. Megdöbbenve jöttem rá, hogy lopást követtem el, rögtön arra gondoltam, hogy valami titokzatos erő kényszerített a lopás elkövetésére, mert hiszen a bibliára nem volt szükségem, becsületes ember vagyok és soha bűncselekményt nem követtem el. Még arra sem tudtam visszaemlékezni, hogy a könyvtárban a biblia olvasásakor olyan érzésem lett volna, hogy jó lenne a bibliát megszerezni.

— Botlásomat nyomban jóvá akartam tenni. A legközelebbi postahivatalba siettem, ott feladtam a becsomagolt bibliát a buchinghami egyházközség lelkesének címére és táviratoztam neki, ezzel a szöveggel:

„A régi könyv biztonságban van, megkapja.”

Ez a távirat vezette nyomra a hatóságokat. A postahivatalban megtalálták a buchinghami egyházközség részére feladott bibliát.

Marcus Paul Dare levéltáros első kiáltása alkalmával tagadta, hogy ő követelt volna el a bibliálopást, a postahivatal többi vezetője azonban felismerte és így kénytelen bevallani, hogy ő volt a tettes.

— Régebben maláriában szenvedtem, védekeztem az esküdtszék előtt — a választ tartom, hogy ez az alattomos betegség, még mindig visszatér, pillanatnyi elmeokozott és ilyen állapotban követtem el a lopást. Első kihallgatásom alkalmával azért tagadtam a bűncselekményt, mert reméltem, hogy rányt elkerülhetem.

A lopási ügyben számos tanút hallgatott ki. Az esküdtszék elsősorban a vádlott míveltségének kérdéséről igyekezett tájékozódni. Az orvosok vallomásából kiderült, hogy lott teljesen beszámítható.

SZÓRAKOZOTTSÁG, VAGY HIPNOTIZÁLLAPOT?

Több tanu vallotta viszont, hogy a vádlott már fiatalkorában is annyira elmélyült tanulmányokban, hogy egész életét és mindenképp tudományos kérdések töltötték ki. Állandó tanulás és olvasás rendkívül szorgalmas volt a vádlott tudóst, aki a tudós szorgalmát a szórakozottságnak túlméltul rakozottságot árukt el és jóformán nem ismert történelmi körülmények között.

Az ideggyógyorvos véleménye szerint ez a doki szórakozottság néha a beszámíthatóság fokozódott. A malária utóhatásairól hivatkozást az orvosok nem fogadták el, a vádlott kétségtelenül tartották, hogy a rendszórakozottság vitte bűnbe a levéltárost.

Arra a kérdésre, hogy miért nem ment a vádlott nyomban vissza a bibliát az egyházközségnek, a levéltáros így válaszolt:

— Különböző megoldásokon gondoltam, hogy ne kerüljek egy botrány közepébe. Először arra gondoltam, hogy éjnek éjjel visszajárok a bibliát a könyvtárba, de mégis jobb megoldásnak találtam, hogy nem küldöm a bibliát a könyvtárba, hanem a levéltáros nem volt beszámítható állapotban amikor elkövette a lopást, mert tudta, hogy elhatalmasodott rajta és ösztönös hatása alatt szinte önhypnotikus állapotba jutott.

Az esküdtszék verdiktje alapján a vádlott szék felmentette a lopás vádját alól a vádlott. A felmentő ítélet az orvosoktól is származott, akik megállapították, hogy a vádlott szórakozottság nem volt arra akaratának megfelelően elkövette a bűncselekményt.

A külvárosok szélein lakó emberek helyzetére is gondol a nagy városrendezési program

Temesvár belső fejlődésével, az utak modern kiépítésével, a forgalom rendezésével és a nagyvárosi kép kifejlesztésével egy időben gondoskodni kell a város külső periferiáin uralkodó egészségtelen állapotoknak a fokozatos megszüntetéséről is. Tieran Emil dr. főpolgármester szívén viseli a város külső szélein lakó emberek primitív sorsának javítását és városrendezési programjába felvette azoknak az állapotoknak a megszüntetését, amelyek Temesvár környékén fejlődő nagyvárosi képéhez nem méltóak. Ismételten járt a főpolgármester a Kunztelepen és ennek eredményeképpen máris megkezdtek a szegényes emberek a külső képét rendezési és egészségügyi intézkedésekkel felfrissíteni. Régi

panasza a Mehala lakosságának, hogy a városrészt határában elterülő mocsaras, vizes és egészségtelen vidéknek a rendezéséről nem történik gondoskodás. Tieran főpolgármester a vízművek igazgatóságával kapcsolatban intézkedett, hogy az álló vizeket levelező csatornákat rendezőzák és radikális munkával eltűnjenek ezek az egészségtelen mocsaras helyek. A város belső területén folyamatban levő újrarendezési és a forgalmat gyakorlati vonalakra fektető munkákkal párhuzamosan a mérnöki hivatal sorra veszi az egyes városrészek külső határain levő és nagyobbra elhanyagolt utcák javítását, új kövezet lefektetését, vagyis a városrendezés szükséges programjának mielőbbi teljes megvalósítását is.

Sápadtak és napbarnultak

Az érettségi elnöke a kedvezőtlen eredmény kifejezést adott annak az észrevételének, hogy a fiúk nagyon barnák, napon lesültek és ez szín egyben a tudatlanság árulója. Nem írta — mondotta — ilyenkor érettségi idején megkís sápadtság, amilyent a szobában tanuló, szorgalmasan magoló diák szokott kapni.

Bizony úgy esik, hogy az érettségi vizsgák alá belefutnak az áldott, verősugarú nyárba és nap, az ősi Sol isten odacsókolja barna fölőit az ábrázatokra. A fiúk hallgatják a szóló megnyitó beszédet és közben lopva pisztoltak szomszédai arcára, hogy vajjon nem-e fehérebb egy árnyalattal, amikor a méla is jobb lesz ugyanilyen árnyalattal.

Az előki asztalnál pedig a tudós professzor állott: az elnök, akit élethivatása arra az útra rendelt, ahol ügyelnek az új nemzedék tudásbeli felkészülésére. A professzor a szavakat a temesvári kereskedelmi liceum érettségi vizsgáján mondotta, de azt hisszük, az ország sok más középiskolájában mondhatták ugyanezt. Mert az érettségi elnök egy régi világból valóak, amelyben a legszentebb kötelessége a tanulás volt. Tan az időben még hittek a tudásban. Tanulnemcsak becsüvagyból, vagy „a magasabb sálya való felléphetésért”, hanem azért, mert a tanulás, műveltség, a dolgok ismerete a tudásában megérdemelte a tanulást. Meg az átvirrasztott éjszakákat, vagy a hajnali feléseket, néhány hetes lemondást a földi akról és megérte azt is, hogy hónapokon át nem lett a diák a játéktérhez, a sétatérhez, az első kis szerelméhez, szóval mindahhoz, nap volt, barnára leégett, forró napsugár, hittek abban a társadalomban, amely aszfalt fogja osztályozni őket, hogy most, az érettdöntő futamaiban, hogyan állják meg feiket.

Nos elnök úr, Ön, aki jómagunkkal együtt ül az idealista régi világból származik, megnyugodt lélekkel állítani, hogy a mai nemek hisz ezekben az illúziókban és a mai nem nevetne-e tulajdon apjának is az arca, ha ilyen avult dajkamesékkal állana elő. Mai apa nagyon jól tudja, hogy ha csak öngyermek felnyüzésére nem tanul a diák, akkor es is miért tanulnia. Az életben való boldogság kulcsát nem a liceumokban őrzik és nem, de nagyon kevés ember köszönheti vagyoni, az élet anyagi örömeit a jó érettségi bizonyítványnak. Talán a szakmai iskolákban, egyetemen szerzett tudás némileg kihat a fogulásra, de a középiskolák gyönyörű progaja, a műveltség alapját képező tanulásnak vasárnapi köntös, amelyet a jódíák felzszthaz az otthoni szekrénybe, mert különben a jaink társadalmában igen feszeengve érzégt.

Pedig ez a társadalom — legalább is a 35. századot meghaladó része még a „sápadt diák” korszakából került ki, de ma már erről is került, hogy csak kénysereredetben vállalta a tudást és a vizsgák után igyekezett a tudatártszínvált annyira megkönnyíteni, hogy abszcsak a legszükségesebbek maradjanak. Nem t jobb semmivel sem a régi világ, csak jobbnak tekintette a professzorokat. Az élet tele a hajdani rossz tanulókkal, akik mindig és mindenkor többségben voltak. De ezek az élet márt az üres tarisznyával jobban bírták, mint az eminek. Ez a tény és ez a tapasztalat. Kiábrándultunk a tudásból, haszontalanságunk tartjuk és ezt valljuk be, érettségi elnök úr, így egymás között. Ne féljenek attól, hogy meghallják a diákok, mert a mai fiúk nem vasnak és tölök nyugodtan meg lehet írni igazságot.

Lehet-e kívánni a diáktól más életformát, mint amelyet maga az élet diktál? Vonuljon egy fal közé, hogy biflázhasson, amikor a kor, ifjúság nevelési módszerei a nyers erő fejlesztését követeli, amikor a történelem mai feztetének élére a nietzschei jelszót lehet írni: „raft ist die Moral des Menschen. A fejlődés a gyakorlatiaságokra tör, mely nem engedi, hogy egy ballasztokkal terhelje magát. A napsütött erna fickókra ma mindenféle jövőt, államok oldogulását építik és milliók szeme nyugszik tisztán fizikális életet élő ifjúságon, amely szemében az eszánt önbizás lángja ég, mely az országos átlagban a 37. százalékos bunely ottak táborához tartozik. Olyan idők jönnek, mikor inkább a karok, lábakra van szükség csak szerény mértékben a fejekre, amelyeket a társadalom — különben — normális körülméyek között sem vett igénybe.

Nyíltan nézzünk hát szembe a napbarni-

tott és a sápadt diákok kérdésével! Mögöttünk egy kor, amely kiábrándított az elméletekből, kiábrándított a szellemi értékek hasznavehetőségéből és előttünk egy másik kor, amely minden erkölcsi gátlás nélkül hirdetni fogja, hogy csak a materiális érvényesülésnek van értelme. Hirdetni fogja; mert nem akar tudni arról a hipokrizisről, amellyel eddig ezt az igazságot elhallgattuk és érengfrázisokba burkoltuk. Közben magunk is láttuk, hogy mindenki más boldogul, csak az nem, aki az ideálhoz makacsul ragaszkodik. Ne adjunk ilyen erkölcsi kételtűséget az új nemzedéknek! Legyen az napbarnított, erős, de mindenkifelett őszinte önmagával és másokkal szemben. Ne beszéljen másképpen, mint cselekszik. Az apák ne akarjanak olyan illúziókat életrekelteni, amelyeket évtizedeken át meghalni láttak. Az anyai becsüvagy ellen amúgy sem lehet tenni. Az a pedagógiai ösztönzés úgy sem hat a diákra, amely csak azért van, hogy a mama a délutáni rumynél, két tábla közt, egy jobb iskolai médiával hengegjen fiával kapcsolatban, mert a fiú jól tudja, hogy amúgysem tud olyan médiát ki-verekedni, amelynél jobbat „a mama” nem mondana be.

Nem arra kell rábírnunk a fiatalságot, hogy ne tanuljon, mert az ezt teszi, minden ösztönzés nélkül is. De magunkban vessünk számot azzal, hogy a sápadt diákok kora miért múlt el, miért kellett elmúlnia? Mert társadalmi hazugságon épült fel, mert a gyakorlat a tudás haszontalanságát mutatta meg, mert valójában nem adtuk meg a tanultságot tisztelőt, mert aprópénzzel, borralvalóval fiztünk az egykori eminenseket aranyokkal a liceumok hajdani rossz tanulóit.

Es ezért értsük meg, hogy el kellett jönnie a napbarnított diák korának, aki fityvet hány a könyvekre és hetykén vágja oda a választ arra a kérdésre, hogy hol koronázták meg az angol királyokat: A „fejükön”, ahogy az az ideai érettségin történt. És milyen igazva van. Merné-e valaki az ellenkezőjét állítani, avagy fogja-e valaki az embertől az életben kívánni, hogy többet tudjon az angol királyok koronázásáról? Társaságban kinevetnék, ha többet tudna az ember, hitvese bolondnak tartaná, ha valaha e kérdéssel beszélne a levesthűsnél, hivatali főnke, bogaras, használhatatlan munkatérőnek mondaná, ha e témát hosszabban fejtegetné. Hát akkor minek?

Érettségi elnök úr, esedezem, miért kell annyit tudni, miért kell az orcának sápadni, miért kell magolni, elnök úr, kérem, miért?

Quo vadis Európa

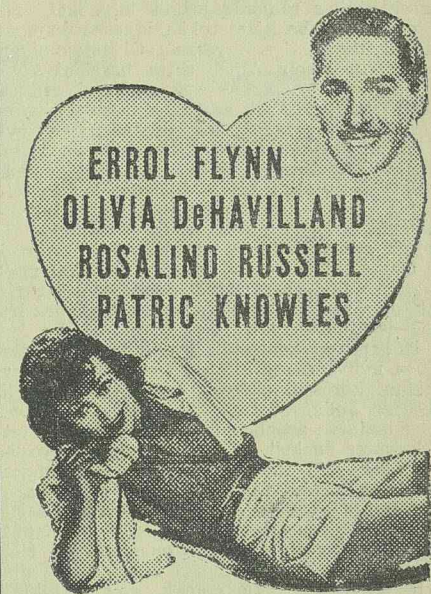
Orich Viktor szerkesztő könyve az európai kontinens problémáiról

A legnagyobb problémával foglalkozik Orich Viktor hírlapíró társunk a „Quo vadis Európa?” című legújabb megjelent könyvében. Nehéz feladatot tűzött ki maga elé, sok fáradsággal járó munkát vállalt magára ennek a műnek megszerkesztésével a szerző, de megállapíthatjuk azonnal, hogy teljes egészében elérte célját. Mindent megtudhatunk ebből a könyvből, ami a háború után történt, a hűvösebb megfontolások perspektívájából láthatjuk az elmúlt nagy világháború keresztmetszetét, s a mű okfejtésének eredő visszanyúlunk egész a nagy francia forradalomig. A mű tehát komoly és elmélyedő készséggel van megírva, az olvasó figyelemmel kísérheti kezdetüktől fogva a modernizáló Európa eseményeit egészen azok végső kifejléséig. Az író előadása válogatott és szellemes, vonalvezetése kitűnő, világosan és összefüggően csoportosítja fel a legjelentősebb történéseket. De mindamellett, hogy történelmi szakszerűséggel dolgozik, a népszerűsítő könyv kívánalmairól sem feledkezik meg, anekdotikus bőséggel tár fel előttünk érdekes intimításokat, jellegzetes kis cselekményeket, amelyek különös életszt és zamatot adnak e történelmi és publicisztikai elgondolásoktól vezérelt műnek.

Különösen mint emberábrázoló, kitűnő Orich Viktor. Portrészere jellemzőséggel vonulnak fel előttünk a letűnt ötven esztendő összes szerepet játszó alakjai, akár mongolok, franciák, vagy németek, olaszok, oroszok, vagy

S C A L A

slágerfilmje
nagy sikerrel fut

ERROL FLYNN
OLIVIA DeHAVILLAND
ROSALIND RUSSELL
PATRIC KNOWLES

A NÉGYES FOGAT

tartozzanak bármilyen kisebb nemzethez. Így elmondhatjuk, hogy lexikális értékkel bír ez a könyv, mert mindenkit megtalálunk benne, akinek csak valamelyes szerepe is volt e legújabb kor kialakulásánál. Ugyancsak megkapjuk itt a bolsevizmus, a fasizmus, a hitlerizmus teljes történetét a kezdetől a végső kifejlésig. Nem kevesebb gondot szánt az író a legutóbbi eseményeknek is, amelyek már szinte a holnapba torlódnak. Látjuk a fegyverkezés gigantikus erőfeszítéseit, a szakszerű adatok minden gazdagságával és látjuk már azokat a legújabb próbálkozásokat is, azokat a gazdasági, geográfiai és politikai tendenciákat, amelyek az egész világ térképét meg akarják változtatni. Jósálokba nem bocsátkozik az író, de éppen azzal a komoly értékkel, hogy a legpontosabban rajzolja meg a ma képét.

Meggyőződésünk, hogy ez a könyv említett kiténő tulajdonságainál fogva nemcsak igen nagy sikerre, hanem általános népszerűsége is szert fog tenni, mert hézagpótló jelentőségű, olyan szellemi szükségletet elégít ki, amely feltétlenül kell a ma tájékozódni kívánó embereknek. Örömmel üdvözljük Orich Viktor könyvének megjelenését. Felkészült munka, ismeretterjesztő mű és amellet igen érdekes és élvezetes olvasmány.

(Flaneur.)

Newyorkba költözik Alpár Gitta

Kilenc rádió- és film-ajánlat várja Amerikában

Buenos Airesből írják: Alpár Gitta június 17-én a Westen Prince fedélzetén elutazott New-Yorkba. Ezt azért tartom fontosnak előjáróban leszögezni, mert Alpárról az utolsó hónapok során a legkülönbözőbb híresztelések jelentek meg egyes lapokban. Már a múlt év szeptemberében olvastam egyik lapunkban, hogy Alpár megérkezett New-Yorkba s még a hajón megrohanták a rádiótársaságok ügynökei, fényesen fényesebb ajánlatokkal igyekezvén meghódítani maguknak a művésznőt. Olvastam olyan híradást is, amely Alpár Gitta braziliai sikereiről számolt be, persze ezek a sikerek csak a tudósító fantáziájában születtek meg. Az igazság tudniillik az, hogy Alpár pontosan egy évvel ezelőtt érkezett Buenos Airesbe s azóta — mostani elutazásáig — ki sem mozdult innen. Ez alatt az év alatt két — összesen két és fél-hónapig tartó — szerződése volt, két rádiótársaságánál, a Belgrano-nál és az El Mundo-nál. Mindkét szerződésnek a legnagyobb sikerrel tett eleget, különösen a magyar dalokkal aratott igen nagy sikert; erről nemcsak a lapkritikák, de a rádióhallgatók ezreinek Alpárhoz írt levelei is tanuskodnak.

Hónapokon keresztül nem szerepelt Alpár Gitta a nyilvánosság előtt. Itt-ott feltűnt egy futballmérkőzésen, olykor megjelent angyali székeségű Julikájával a floridaucai korzón, ettől eltekintve azonban szigorúan magánéletet élt. Egyszer énekelt az egyik magyar egyesület jótékony célú hangversenyén, — hangja most is az a régi fényében tündöklő, tiszta, meleg és bravúros hang, amely az európai színpadokról ezrek és ezrek szívébe lopta be magát — egyébként pedig élvezte a buenosairesi élet kellemességeit, szorgalmasan küldöztette dedikált fényképeit rajongóinak, szerződésekről tárgyalt s mindig új dátumot tűzött ki az elutazására, amelyet azonban több ízben elhalasztott. Most, mikor tényleges elutazása előtt egy nappal felkerestem háromszobás, modern kényelemmel berendezett lakását, lázas csomagolás közepette találtam Alpárt. Julika is ott sürgőldött a kofferek, kalapskatulyák, ruha- és fényképhalmok között: segített a mamának.

— Most tényleg utazom — mondja nevetve Alpár s mikor látja az envhé kételyt arcomon, a nagyobb nyomaték kedvéért megmutatja a hajójegyeket is.

Egy egész és egy fél elsőosztályú hajójegy a Westen Prince-re, ezt az utazást valóban aligha fogja elhalasztani...

— És miért maradt egy teljes évig Buenos Airesben?

— Istenem, ennek nagyon egyszerű a magyarázata. Elsősorban is ki akartam pihenni Európát. Éveken át szakadatlanul dolgoztam, igazán rámfért ez a kis pihenés. Aztán meg nagyon megszerettem ezt a várost, sehogyse akaródzott elmenni. Most azonban úgy megrohantak szerződési ajánlatokkal Észak-Amerikából, hogy nem lehetett kitérnem előlük, de különben is ideje már, hogy dolgozzak: nem?

— Van már szerződése?

— Nem, csak kilenc ajánlatom. New-Yorkba és Hollywoodba. Rádióhoz és filmhez. Holnap elutazom és ott fogom megkötni azt a szerződést, amelyet a legmegfelelőbbnek talállok.

Közben Julika az ölemben telepedik és energikusan rámszóll, hogy őt is kérdezzem, ne csak a mamáját. Megkérdelem, tud-e már spanyolul.

— Hablo ya perfectamente, (Tökéletesen beszélek) — csicsergi remek hangsúlyozással és Cervantes nyelvén rögtön olyan ékes szóárada-tot zúdit a nyakamba, hogy csak ámulok. Gitta arca sugárzik a boldogságtól, mikor Julikát hallgatja.

— Julika épúgy beszél, — mondja — mint akármelyik argentin gyerek. De azért én is megtanultam, már csak azért is, mert úgy terveztem, hogy Északról pár hónap után visszajövök ide. Egyrészt az itteni Operában, a Colónban fogok valószínűleg énekelni, de szeretném itt megcsinálni a Dubarryt is. Szó van ugyanis arról, hogy vagy én magam, vagy egy vállalkozóval együtt színházat bérelek, társulatot szervezek és eljártam a Dubarryt spanyolul. A terv komoly s alig várom azt, hogy megvalósuljon, mert mégis csak a színpadon vagyok én igazán elememben.

— És Európá?

— Egyelőre nem — mondja könnyű sóhajtással. Egyelőre amerikai színész nő leszek. Észak és Dél között fogok pendlizni. A családomat is ki akarom hozatni Buenos Airesbe. Talán magam is itt telepszem le.

Nem beszélünk tovább. Szépen elbúcsúztam Gittától és Julikától, akik másnap valóban elutaztak. Megkezdték a pendlizést... K. A.

Mennyiből lehet megélni Amerikában?

New-Yorkból írják: A legtöbb európai levérlő, aki még nem járt Amerikában, azt kérdezi, hogy mennyiből lehet itt megélni. Hosszas számítások alapján íme a pontos eredmény: egy dollár vásárlóereje 100 leinek felel meg Amerikában. Senki se törődjön azszal, hogy mit jegyeznek a hivatalos és magánbankok. A lei vásárlóereje Romániában olyan jó, hogy 100 leier pontosan annyit lehet otthon kapni, mint itt egy dollárért. Tehát aki otthon 8—900 leies havi büdséhez van szokva, az vegye tudomásul, hogy itt száz dollárra lenne szüksége, ha ugyanolyan életmódot akarna folytatni, mint odahaza. Természetes, hogy ez az arány nincsen meg minden árucikknél, de a végeredmény annál precízebb. Íme néhány fontosabb példa:

Lakás. Hónaposszoba Erdélyben 600—500 lei, Amerikában húsz dollár. Különbejárattú fűrdőszobás hónaposszoba 2000 lei, itt negyven dollár. Jó hotelben szoba 2 dollár. Luxushotelben fűrdőszobás szoba öt dollár. Háromszobás főbérleti lakás itt 40—120 dollár.

Étkezés. Reggeli kávé automatában öt cent, reggeli szállodában 30 cent. Kiadós olcsó helyen 50—60 cent. A piaci árak is hasonló mértékben aránylanak egymáshoz. A gyümölcs itt még aránylag is drágább.

Szórakozás. Minden jó színházban 3.30 dollár a szőlye első sor. Legdrágább mozi egy dollár, legolcsóbb 25 cent.

Közlekedés. Taxin az első négyszáz méter 25 cent. Földalatti 5 cent.

Ruhanemű. A hölgyek ruháját nem lehet felsorolni, mert míg áruházban minden olcsó, addig az igazi divatos cégek fantasztikus árakat számolnak. De két dollár a legjobb selyemharisnya, 15 dollár az átlag cipő és nagyszerűen fest a kirakatból a húszdolláros átmeneti kabát. Előkelő szabónál férfizakkó 80 dollár és a kész ruha 20—25 dollár.

Még az átutazó külföldi is megállapíthatja, hogy a köztisztviselői és magánalkalmazotti

fizetések és a munkabérek még ehhez az arányhoz sem alkalmazkodnak. Helyszűke miatt egyetlen példa: New-York állam kimutatta, hogy a tanári és tanítói kar átlagos havi fizetése 1938—39. esztendőben havi 219 dollár volt.

TÁNCANALIZIS

Ijesmi is van. A Central Park egyik nagy éttermében rendkívül csinos fiatal hölgy kéri fel sorra a férfivendégeket táncolni. Az urak sorszámot kapnak, majd a parkettra vonulnak. A karmester a végén felolvassa mindenki analizisét, általános derültség közepette. Társaságunk egyik tagjáról egy rumba alapján a következő megállapítást tette:

Nem él lelki életet, nem sokat törődik az emberrel, nem is érdekli a mások véleménye. Utálja a nyilvánosságot. Lusta természet.

Az illető egy divatos színpadi szerző, aki az idén nem kevesebb, mint négy darabot írt.

AZ IGAZI ÉS A SZINÉSZ-RENDŐR

Az illető egy divatos színpadi szerző volt, a rendőr leállította gyorshajtásért. A színész megpróbált alkudni:

— Pont velem csinálod ezt, akit olyan jól ismersz a rádióból? Ha tudni akarod, legújabb filmemben is rendőrt játszottam.

Mire a rendőr kedélyesen felelt:

— Akkor igazán tudhatnád, hogy az ember szolgáltatban még a legjobb barátunk sem bocsát meg.

JUBILEUM

Sophie Tucker, a nagynevű színésznő, harmincéves jubileumát ünnepelte baráti körben. A hivatalos műsor után elénekelt egy dalt, majd így szól:

— Ezt a dalt annakidején az öreg Roosevelt Theodornak szoktam énekelni. Mit énekeljek még?

Egy újságíró felkiáltott az emelvényre:

— Sophikám, most azt add elő, amit Lincolnnak szoktál énekelni...

Ipari szabadság

A központi ipari bizottság a napokban a les keretek között foglalkozott az ipari befektések kérdésével és szinte valamennyi gyári iparág tekintetében konjunkturna-vizsgálatot tartott. Megállapították azokat a területeket, amelyekben túlermelés folyik és rámutattak — különösen a textilipar egyes ágaira, amelyeket nem karolhat fel. A bizottság három irányban hozott határozatot: 1. nem ad kedvező alapítási vélményt a szesz, papír, szeg, vaslemez, olajfűtés, sodrony, üveg, cement, szappan és malcáiparra nézve, 2. bizonyos egyéb iparágakra vámkedvezmények megszüntetését javasolja, a jövőbeni tőkeberuházásokat azon cikkek gyártására irányítja, amelyekben ma túlnyomórészt import.

Fejlődésben lévő ipari átlamban, vagyis ahol úgyszólván a nagyipar minden része nélkül áll, feltétlenül szükséges a központi irányítás, de ennek olyan kormányintézkedéseire kell megnyitvánia, amelyek önműködő maguk után vonják a termelés bizonyos ágak emelkedését. A vámtarifa, a kedvezményes politikája mindig arra volt beállítva, hogy a vánt ponton elérhető legyen a fejlődés. Ez az automatikusan működő gazdasági gépezet vézi a kiegyenlítő munkát anélkül, hogy az iparújsági jog korlátozást szenvedne. A gazdasági életnek — még rendellenes időkben is és amikor inkább most — amúgy is megvan a paralizáló ereje, amelynek segítségével a gazdasági tévére: a pénz, a tőke bizonyos rendszerességgel helyeződik el a szervezett különböző részektől. Szerintünk hagyni kell ezt a törvényszerűséget érvényesülni és a külső befolyásokat csak a mérsékelt szabad érvényesíteni. Az ipari helyes fejlődése nem túri a hivatásokat és szociális igazság is a monopóliumok lehetővé teszi kintetben is csúcsteljesítményt mutatnak-e.

A bizottságban felvetődött érvek közül ragadunk egyet: bizonyos ipari üzemek — úgy mond — csak a meglévő kapacitellak ellenére kulnak és miután egy bizonyos ideig kartellon kívül működnek, megszűnnek, mert a kartellon felvásároltatnak, vagy üzemek kívül helyre, részeseznek a kartell jövedelméből. A szédék tehát nem irányul komoly iparújságra, nem a kartellek kihasználására. Kétségen kívül léteznek ilyen ipari portyák, de ha ezek megszűnéseért a kartellek áldozni képesek, akkor olyan nyereségtöbbletből kerül ki, amely a gyasztó zsebébe nyomja. Ilyen szórványos jellegű nem alkalmas indok az ipari szabadság megszerzésére, hanem a hibát a kartelleknél keresni.

Egyedül a szabad iparjog az, amely a gyasztó érdekeinek megfelelő, mert a verseny mechanizmusa védi meg a fogyasztót a kihasználástól. Minden gazdasági korlátozás drágaság és a szabad verseny egészséges áralkulást eredményez. A tőke elhelyezéseinek irányítását pedig alig járhat pozitív eredménnyel. A nagy tőke tisztában van a kockázattal, sőt sokszor vonzódik a kockázatos terevnyomokhoz, amelyre a föld alatt is szivódik, ha nyíltan nem kezelhető meg. A tőke öntudata mindig visszatartja az irányítást és tanítást és saját magát szerint vándorol a gazdasági élet korlátaiban. Lehet bizonyos befolyásokat rövidide hosszabb ideig érvényesíteni, de az a magántulajdonosok kiváltságaihoz, a verseny kiküszöböléséhez és a jövőképét végett ismét csak a gazdasági szabadság elvéhez kell folyamodni. Ezt a tapasztalatot az utolsó negyedszáz év alatt már többször megszereztük.

Bata Kanadába telepíti dzemei egyrészt

Londonból jelentik: A Times értesítése szerint a kanadai kormány engedélyt adott Bata cseh gyárosnak, hogy Kanadában gyártat létesítsen. Az eddigi tervek szerint Ontarióban építik fel az új Bata gyárat és körülötte a Zlín gyárváros pomását. A kanadai kormány 250 cseh építési szaktőnek és mérnöknek adott engedélyt a beutazásukra, akik éven belül felépítik a Bata-gyárat. A cseh kormány Bata már is jelentős rendeléseket kötött különböző európai államoktól hadsereget szállításokra. Itt írjuk meg, hogy Bata Szerajev szlovén épít egy gyárat, amelyhez már megadta hozzájárulását a jugoszláv kormány. Ennek a gyárvárosnak a csehországi Zlín város után Új-Zlín a neve.

Azdatársadalmat is céhekbe tömöríti az új tervezet

Osszel kerül tárgyalásra az új céhtörvény tervezet, amely a szakmai kedvezményeket a céhtagságtól teszi függővé

Mit hird adunk róla, az országgyűlés tagjai tanulmányozás céljából kicsztották az új céhtörvény tervezetét, ami az ősz folyamán kerül lefolyásra a képviselőház előtt. A törvénytervezet a céhek elismeréséről, a nemzeti céhtanács, valamint a szakmakamarák megszervezéséről intézkedik. A tervezet indoklása, amelyet Calinescu Arminiszterelnök, Ralea Mihály munkaügyi, Buzărnău gazdasági és Corneteanu földművelésügyi miniszter irtak alá, nagyvonalokban ismerteti a helyi szakmai szervezetek megalakulását, működését megindokolja, hogy miért akarják életre vinni a törvényt. Ismerteti az 1938 október 12-i törvény létrehozásának okait, majd az új törvényalkotását azzal indokolja, hogy az új törvény csak a munkásokra és kisiparosokra vonatkozik.

Megmaradtak a rendezésből különböző főnökök, nagybirtokosok és földművesek egyesületei, valamint a szellemi foglalkozást űzők. Ezekre a szakmai ágakra vonatkozólag ugyanazok a szűkített egységes rezsimek létrehozása. A tervezet fő részében a következőket mondja ki:

1. Az akkori törvény, amely kizárja a jövőre létrehozandó egyes céhek létezését, amit az új törvény megengedett. Egy tartomány területén foglalkozási ágból csak egy cég működhet, azonban a tartomány területén a tagok különböző centrumokban laknak, ezért az egyes céhek jogát a helyi igazgatóságok létesítési jogjával kell megvédeni.

2. Ezek megbízást kapnak azonnali közbiztonság érdekében helyi vitában, ha szükség van a szakmai céhek megvédésére.

3. A jelen törvény előírásai szerint egy cég jogi személyiségű, a következő feltételekkel meg kell felelnie:

a) Az alkalmazottak és a kisiparosok céhei a területen ugyanazon foglalkozás alkalmazottjai kisiparosainak legalább egy tizedét kell magukban foglalják, anélkül, hogy ebbe bele lenne számítva a legalább 30 alapítót.

b) A főnöki céhek, kereskedők, gyárosok, nagyiparosok és földművesek, valamint az intellektuális foglalkozásúak céhei legalább 30 személyből álljanak.

c) A jogszemélyiség elnyerésével a cég jogszemélyiséget, kizárólagos jogot élvez, amelynek más egyesületnek nem lehet megadni az előjogokat az összes céhek számára közösen.

lehetnek, azonban minden foglalkozási ágból külön egyesület is lehetnek.

A közös jogokat képezi az a jog, hogy a céhek az igazságszolgáltatás előtt úgy saját, mint tagjaik nevében megjelenhetnek, szindikális akciókat gyakorolhatnak a szakmai érdekek védelmében, delegátusokat jelölhetnek ki a köz- és magánjog összes szerveihez, amelyeknél az illető szakma képviselését kéri.

A különböző szakmai céhek különleges jogai a következőkben állanak:

a) A munkás és magántisztviselő-céheknek kizárólagos joguk van kollektív munkaszerződéseket kötni, képviselőket küldeni a békéltető és döntő bizottságokba, kollektív munkakonfliktus esetén elkerülhetik a munkaügyi minisztérium inspekciós szerveit azokra az inspekciókra, amelyek a szociális törvények betartása céljából történnék.

b) A kisiparos-céheknek kizárólagos jogot ad a törvény a kisiparosi minőség megállapítására és ennek igazolására, kapcsolatban a végzett munka kifizetését biztosító törvény 3. szakaszával.

c) A kereskedők és gyárosok céheinek ugyanazt a kedvezményes pénzügyi és vámszabályozást biztosítja, amelyeket a szövetkezetek élveznek minden olyan műveletnél, amikor tagjainak számára megszerzik a szükséges javakat foglalkozásához.

d) A földműves-céhek részesülnek mindazon előnyökben, amelyeket az állam nyújt a földművelés megújítása céljából. Így válogatott vetőmagvak szétosztása, fajállatok beszerzésénél való támogatás, könnyítések bel- és külföldi gépbeszerzésénél. CFR-kedvezmény a tagok által eladott termények szállításánál, részvétel a Credit Funciar Rural, Credit Ipotecar Agricol, vagy más, a földművelésügyi minisztérium által autorizált hitelegyesületek kölcsönfolyósításánál a tagok részére, valamint a szükséges garanciák megállapításánál.

e) Az intellektuális foglalkozású céheknek: a tagok támogatása munkatermékek elhelyezésénél; gazdasági és szociális jellegű intézmények alapítása, annak megteremtése, hogy

kizárólagos módon igénybe vehessék azt a segítséget, amit különleges törvények útján az állam, a megye, község, vagy más hatóság ad betegség, rokkantság, vagy öregség esetén.

Ez az utolsó rendelkezés az írók nyugdíjvesztésének megalapításáról szóló törvény elveinek általánosítását jelenti.

RIVOLI

a nagyfilmek mozija

Ma és minden nap egy rendkívül szenzációs film bemutatója:

Bill Gazon

hős alakja WILD BILL

Bufallo Bill

a polgárháború egyik hőse és az utolsó háború a vörösbőrűek ellen

Bill Gazon

Egyes epizódok újraébredése

Bill Gazon

Jelenetek telve meglepetésekkel és rendkívüli nagy küzdelmek a fehérek és indiánok között

PARAMOUNT-JOURNAL PREMIER!

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné, 17 lei

Új főváros épül olaszországban az 1942-es nemzetközi kiállításra

Már most hétezer ember dolgozik a nagyszabású tervek megoldásán

Rómából jelentik: Róma külvárosában, néhány percrenyire az Örökváros középpontjában, már javában folyik az 1942-es világkiállítás építkezése. Az ember azt gondolhatná, hogy a távoli dátum a való tényekben, építkezés, utakban, előkészületekben még egyelőre nem mutatkozik, hogy a tervek egyelőre csak az építómesterek agyában és az inasok kezében laknak. Hétezer munkás dolgozik a tervek kivételén.

GIGANTIKUS KÉSZÜLŐDÉS

Az Ostia felé vezető úton a Tiberis és Via Appia között, Piazza Veneziaól, Róma közepe felé, hat kilométernyire van a világkiállítás. A Via Imperiale-nak nevezett új út, hat kilométer hosszúságban és százharminc méter szélességben, a város szívéből a kiállítás felé vezet.

Az út a világkiállítás területén hatalmas méretű és háromszázharminc méternyi helyet vesz igénybe. Körülbelül hatvan hektár területet foglal el, hatalmas oszlopcsarnokkal, öt főhőhöz márványépülettel: a régi és az új művészetek, a tudomány, az ethnográfiai múzeum és a mozgóképszínház palotái.

A tér központján — Marconi zsenijének méltóságaként — csodálatos obeliszk mered az ég felé. A kiállítás főútjára, főterületére szűkített — még a mesterségesen odaépített tavacska előtt — kapnak helyet a nagyobb kiállító épületek pavilonjai. A tó partján épül fel az amphiteatrumból, az oszlopcsarnok és a fénypavillon.

A főterület befejezésénél százhatvan méter magas alumínium körív szimbolizálja a világkiállítást.

Jelentősége kétszeres: a zivatar utáni szivárvány, mely örömet, derűt, megnyugvást hoz a felzakatolt, nyugtalan nemzetek életébe és a jelenkor összekapcsolása a régmúlt tradícióval.

ÖRÁNKINT 68 EZER LÁTOGATÓT SZÁLLIT A GYORSVASUT

A kiállítás ellentétele, harminchat kilométer hosszúságban, a Tiberis oldalán, óriási kupolájú templommal végződik.

A kiállítás felépítőinek, tervezőinek kettős a feladatuk: maradványok kell alkotniuk, miután az épületek javarésze a kiállítás lebontása után is fennmarad.

Az egész terület egyharmadát kertek és parkok teszik változatossá. Körülbelül negyvenöt ezer fát ültetnek el a munkások s úgy osztják

be a kertek alaprajzát, hogy a ciprusfákat, hársfákat, pálmákat, babérbokrokat és egyéb növényeket lazán, „költői rendtelenségben” telepítik. A látogató tömegek szállítására vonatkozó tervek már részletesen elkészültek.

A legfontosabb közlekedőeszköz, melynek építkezései már megindultak, a földalatti gyorsvasút.

Kiindulópontja a Rómában az új Termini-pályaudvar, sinjei a kiállítás területén kettős pályaudvarban végződnek.

A tervek szerint óránként 68.000 látogatót szállíthat a gyorsvasút.

Az autósforgalom szempontjából elsősorban a Via Imperiale jön számításba. A gépkocsik számára 15.000 parkolóhelyet biztosítottak. Maglaniában saját repülőtere is lesz a világkiállításnak. Még a hajóforgalomra is gondoltak a tervezők: hasonlatosan az elmúlt évszázadokhoz, a Tiberist hajózhatóvá teszik. Így Ripett festői kikötője új életre ébred.

A látogatók kényelmére és elszállásolására úgy Rómában, mint a kiállítás területén, hatalmas szállodák épülnek.

A kiállítás milliméteres modeljeitől és terveitől néhány lépésre

az olasz kultúra hetven méter magas palotája fogadja az érdeklődőt.

Csak hathónapi szakadatlan munka után sikerülhet ezt a magasságot elérni. A palota vezérmotívuma a félkör, amely hat, egymás fölé emelt loggiában, ivben érvesnyesül. Az építkezéshez szükséges betont és egyéb építőanyagot különleges formájú kosarakban húzzák fel a magasba. A toronyig felvezető lépcsők jóformán végtelennek látszanak. Hihetetlen magasságban végre lapos tetőre érkezik a szédülő látogató, hullámozó vonalakban terül el szeme előtt a környező táj, Olaszország romantikus földje. Köröskörül a mélyben, az eljövendő 1942-es világkiállítás felkiáltójelként ciprusok törnek egyenes derékkal az ég felé, hogy fényükkel — fekete fátylaikat szimbolizálva — bevilágítsák az eljövendő, dicsőséges napokat.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottnak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A háztartási alkalmazottak jogai és kötelességei a berni kantonban

Bernből jelentik: A berni kanton kormányzóváncsa nemrégiben rendeletet adott ki, amely a berni háztartási alkalmazottak szolgálati viszonyait rendezi. Az érdekes rendelet az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

1. A háztartási alkalmazott köteles munkáját gondosan, legjobb tudása szerint elvégezni, magát a házirendnek alávetni. Viszont joga van jó elbánná és érdekeinek a házirend keretében való szem előtt tartására.

2. A munkaidő nem kezdődhet reggel hat óránál előbb és nem tarthat tovább este nyolc óránál. Az alkalmazott átmenetileg köteles elvállalni munkakörén kívül eső többletmunkákat, ha ezeket egészsége veszélyeztetése nélkül el tudja végezni. Ha ez a többletmunka huzamosabb ideig tart, akkor hosszabb szabadidővel, vagy bérpótlékkal kell kiegyenlíteni.

3. A háztartási alkalmazottnak kilenc óra zavartalan éjjeli pihenőre van joga.

4. A háztartási alkalmazottnak hetenként valamelyik hétköznap délután négy óras szabadidőt kell adni. Ezenkívül minden második vasárnap délután másfél-kétórás szabadidőt kell számukra engedélyezni; a katolikus háztartási alkalmazottnak meg kell adni a lehetőséget, hogy egyik vasárnap a hajnali misére, a másikon a nagymisére mehessen el. Az alkalmazottnak vasárnap délutánonként 4-5 óra kimenőt kell adni. Havonta egyszer ennek a szabadidőnek délután két órákor kell elkezdődnie anélkül, hogy az alkalmazott este is köteles legyen a szolgálatra.

5. Meg kell engedni, hogy a háztartási alkalmazott kurzusokra, vagy előadásokra járhasson, az erre fordított időt azonban le lehet vonni a szabadidőből.

6. A munkaadó nem szabhatja meg, hogy az alkalmazott hogyan rendelkezze a szabadidejével, ha ez nagykorú. De ha az alkalmazott elhagyja a házat, ezt be kell jelentenie a háziasszonynak.

7. Egy évi egyhuzamban eltöltött szolgálat után minden háztartási alkalmazottnak 14 napi fizetéses szabadság jár. Ha a háztartási alkalmazottat sürgős családi ügyek szolgálatának három napnál nem hosszabb megszakítására kényszerítik, ezt nem lehet levonni szabadságából. Hasonlóképpen nem tekinthető szabadságnak, ha a háztartási alkalmazott gazdáival együtt elutazik, vagy nyaralni megy.

8. A háztartási alkalmazott legkisebb fizetése 20 frank. Ebbe beleszámít a lakás, ellátás, mosás és más természetbeni juttatás, amelyet a háztartási alkalmazott élvez.

9. A háztartási alkalmazott kártérítéssel tartozik minden olyan kárért, amelyet szándékosan, vagy nagyfokú vigyázatlanságból okoz.

10. Az élelmezésnek a háztartás természetéhez kell alkalmazkodnia. A háztartási alkalmazott szabja feleljen meg az egészségi követelményeknek: legyen egy ablaka, amely a szabadba nyílik és legyen benne egy ágy, amelyet egyedül használhat. Ha a szobát nem fűtik, akkor télen az alkalmazottnak fűtött helyiséget kell rendelkezésére bocsátani.

(—) KISFIÓ TRAGIKUS HALÁLA. Banciu Ilie, tizenegy hónapos fiúcska szület. Nagyfalú községben levő háza udvarán beleesett a moslások dűzsába, amelyben kevés víz volt. A fiúcska arra vízbe került és mire észrevették, már megfulladt.

Július 16
Vasárnap
Kármelhegyi Boldogasszony, Wálter

Krisztus előtt 390. július 16-án győzte le Brennus gall fejedeleme a rómaiakat az Alia folyónál. Két nap múlva már Róma városába hatolt, a melyet a Capitolium kivételével elpusztított. Nagy összeg váltságdíjért vonult csak vissza. A rómaiak által fizetett aranyat mérlegesen mérte és még a kardját is a serpenyőbe dobta, hogy a súly nehezebb legyen. A méltatlankodó rómaiaknak odakiáltotta a híressé vált jel-szót: Vae victis, jaj a legyőzötteknek!

1129. július 16-án született II. Géza magyar király. Vak Béla és Ilona halála után három nappal, 1141. február 16-án már megkoronázták. A tizenkét éves királynak nagybátyja, Belus bán nádor lett a grámja. II. Géza idejében vándoroltak be a szászok Erdélybe 1143 és 1150 között és nagy kiváltságokat nyertek. Húsz évig uralkodott.

1872. július 16-án született Amundsen Rold hírneves norvég sarkkutató. Mint fiatal hadnagy már a déli sark körül járt. Később több sikeres expedíciót vezetett az északi sarkra. Útjai királyi kitüntetéssel és sok tudományos sikert eredményeztek. Néhány esztendő előtt nyomtalanul eltűnt és ismeretlen helyen életét vesztette az örökös jégviszágban, amikor Nobile olasz tábornok pólus járt expedíciójának felkutatására indult.

Július 17
Hétfő
Elek, Marina

1786. július 17-én halt meg Marosvásárhelyen Kapronczai Nyerges Adám magyar nyomdászmeister. Nagyenyeden és Kolozsvárott járt iskolába, majd külföldre ment, ahol megtanulta a betűöntést, metszést és a nyomdászatot. Marosvásárhelyen nyomdát szerelt fel, ahol saját maga által metszett és öntött betűkkel könyveket készített. Működése nagy haladást jelent az erdélyi nyomdamiűvészet terén.

1793. július 17-én vészelt el Párisban a nyaktiló alatt Corday d'Armas Marie Aline Anna Charlotte bátor francia leány. Vidéki földbirtokos család gyermeke volt és nagyon elkeserített, hogy a forradalom vezérei halomra ölelik az ártatlan embereket. Legnagyobb zsarnok Marat, az egyik forradalmi vezér volt az ő szemében és azért elhatározta, hogy törrel leszúrja. Tervét végrehajtotta, de aztán vérpadra került. Bátran halt meg.

1796. július 17-én született Corot Camille francia festő. Leginkább tájképeket festett. Képei azonban nem annyira a természetet utánozták, mint inkább a festő nagy természetimádását és elképzeléseit tükrözi vissza. Képei nagyon keresettek ma is.

1864. július 17-én halt meg Szalay László történész. Legnagyobb munkája Magyarország története hat kötetben. Megírta ezenkívül Rákóczi Ferenc bujdosásának történetét is. Írt még jogtudományi munkákat is.

1890. július 17-én született Tabéry Géza író. Jogi tanulmányokat végzett és már egyetemi hallgató korában novellákat írt különböző lapokba. A háború óta kizárólag az irodalmi szenteli munkáját. Közben pedig nagyváradi lapokba cikkeket írt. Nagyonb részvevő: Vértorony, Szarvasbika, Tűzmadár, Októberi emberek.

DIANA

bedörzsölés élenhiti vérkeringését

(—) A STÖHR-CALADT GYÁSZ. Újabb sui lyos csapás érte a közmert Stöhr-családot. Stöhr János vendéglős rövid idő előtt történt halála után most a család ifjabb tagja hunyt el. Stöhr József tisztviselő spanyolmáthából keletkezett szívödényes betegség következtében harminchétf éves korában meghalt. Felesége, szül. Baldwin Júlia és Ibolyka nevű leánya, fivére János a Velina R. T. főtisztviselője gyászolják. Temetése ma, vasárnap délután lesz a jőzsefvárosi temető halottasházából.

(—) KINTZIG JÁNOS NYUGALMAZOTT ARADI FŐISPÁN HALÁLA. A romániai magyar közélet egyik ismert személyisége, nyéki Kintzig János nyugalmazott főispán hatvankilenc éves korában tövesegyházi kastélyában szívbajban elhunyt. Kintzig János érdeműs közéleti tevékenységét fejtette ki Aradmegyében, amelynek két éven keresztül főispánja is volt. A háború után kisebbségpolitikai aktivitásba kezdett és a volt Magyar Párt alelnöke volt. Az utóbbi években gazdasági tudását a tövesegyházi családi birtok fejlesztésére fordította és különösen a lótenyésztés terén ért el szép eredményeket. Két év előtt szívbaj támadta meg, amely a gondos orvosi kezelés ellenére sem javult és most halálát okozta. Halálát övezvény kívül fia, ifjabb Kintzig János, Budapest tanácsjegyzője, leánya, menyé és kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése ma délután hat órákor lesz Aradon.

Rádióvevők figyelmébe!

Kivételes alkalom rádióvásárlásra!
250 lei havi részletfizetésre,
300 lei havi részletfizetésre és
500 lei havi részletfizetésre
már Super-rádió kapható!

„STANDARD”

rádió-szaküzlet

TIMISOARA, I., Eugen de Savoya

(—) MAGYAR KISEBBSÉG. Most jelenik meg a Magyar Kisebbségnek legújabb száma, amelyben az érdekes cikkek egész sorát közli. A zennyolcadik évfolyamában levő folyóirat megjelölhető Lugoson a Str. Regele Ferdinand 41. szám alatt Jakabffy Elemér felelős szerkesztő és tulajdonosnál.

(—) SZÜLETÉSEK. A temesvári anyanyelvű hivatalban a következő születéseket jelentette: Darabanti Vasile a temesvári felülvizsgálóság előadó bírójának Mihai Dorin nevű fia, Csia Titu gabonakereskedő, a tőzse elnökének Flórica nevű leánya, Abrudan Petru kereskedő, Rioara nevű leánya, Bodroganiu Ioan banko Gheorga nevű fia, Fueru Constantin vasúti Stefan nevű fia.

TEXTIL ÜZEM

pénzestársat keres. — Ajánl

„COMERC”
jellegére a kiadóba kérétil

— Svábjában éltelt nemzeti szociál Zürihből jelentik: A szövetségi bíróság ken hirdetett ítéletet több nemzeti szoci vezető bűnygyben. Frey fővádlottat táb ben 2 évi fogházra és politikai jogainak re való felfüggesztésére, Zandert 18 fogházra ítélték. A szabadlábon levő Se hírlapíró, miután a bizonyítási eljárás beigazolódott bűnrészessége és 4 hónap rásra ítélték, nyomban letartóztatták.

— VESEKÖ. és hólyagkőbeteg, valamint akik húgysavas sók túlszaporodásában, oxalikus vagy phosphaturiaiban szenvednek, a régóta tisztán természetes „FERENC JOZSEF” ke használata által bélműködésük elrendezését, cseréjük előmozdítását és emésztésük javulá hetik el. Kérdezze meg orvosát.

GYOGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLAT

Vasárnap, július 16-án a szolgálati beo

következő:

Az I. kerületben az Unirii téren levő gyógszertár.

A II. kerületben a Stefan cel Mare uccán levő Jahner R. gyógszertár.

A III. kerületben a Carol úton levő gyógszertár.

A IV. kerületben a Preyer uccában levő vári gyógszertár.

Az V. kerületben a Corvin gyógszertár kisodán Panajoth Ernő gyógszertára állás szakai szolgálatot tart.

Hétfőn, július 17-én a szolgálati beo

következő:

I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő masok gyógszertára.

A II. kerületben a Dacilor uton levő dr. gyógszertár.

A III. kerületben a Porumbescu uccában Sarga gyógszertár.

A IV. kerületben a Vacarescu uccában Braun gyógszertár

Az V. kerületben a Corvin gyógszertár Ujkisodán Panajoth Ernő gyógszertára állás éjszakai szolgálatot tart.

Mozí

MŰSOR:

VASÁRNAP ÉS HÉTFŐ

APOLLO: Reggeli kettesben (angol film)

tezasai csempészek (angol film)

CAPITOL: A halálúgrás (német film)

RIVOLI: Bill Gazon (angol film)

SCALA: A négyes fogat (angol film)

Különös konzulátus

Eugene Biscailuz, Los Angeles városának e-
saffje hivatalos kérdéssel fordult Cordell Hull kül-
ügyminiszterhez, amelyben felvilágosítást kért
arra vonatkozólag, vajjon a nemzetközi jog lehe-
tőségeit nyújt-e arra, hogy az egyik nyugat-in-
diai köztársaság los angelesi konzulátusán mű-
ködő kártyabarlangot szétrobantsák. A sheriff
beadványában elmondja, hogy a konzulátuson le-
létszámoló különös események már hosszabb idő óta
felkeltették a sheriff embereinek figyelmét. Amikor
első ízben láttak pompásan pompásabb auto-
mobilokból kiszállni ékszerrel dúsan megrakott
hölgyeket és frakkos urakat: a detektívek nem ta-
láltak benne semmi különösöt. Amikor estéről es-
tére megismétlődtek ugyanazok a jelenetek, mégis
gyanakodni kezdtek, mert valószínűtlennek talál-
ták, hogy a konzul minden este estélyt adjon. A
sheriff nyomozást rendelt el és emberei csakhamar
azzal a hírrrel tértek vissza, hogy a konzulátus he-
lyiségében bárt és tánchelyiséget nyitottak, egy
teremben pedig valóságos játékbárangot ren-
deztek be. A „vendégeknek” meghívót kellett fel-
mutatniuk a kapuban, ha azonban egy ötdolláros
nyomták a portás kezébe, akkor meghívó nélkül
is beocsátást nyertek. A nyomozás adatai alap-
ján a sheriff jelentést tett a kerületi államügyész-
ségnek, de a főügyész közölte vele, hogy illetéke-
len ebben az ügyben eljárni. A sheriff végigjárta
Los Angeles valamennyi hatóságát, mindenki il-
letéktelennek találta magát és végül is a Washing-
toni külügyminisztériumhoz utasították. Így szü-
letett meg a sheriff levele, amelyben egyenesen
Cordell Hull külügyminisztertől kért tanácsot. Hull
külügyminiszter azonnal válaszolt is a levélre és
sürgősen figyelmeztette a sheriffet, nehogy bár-
mi is legyen a konzulátus ellen, mert ezért három
évi börtön várná rá, nem is beszélve sokszázezer
dolláros kártérítésről.

— Egyiptom külügyminiszterének látoga-
tása Görögországban. Athénből jelentik: Yehia
pasa egyiptomi külügyminiszter athéni látogató-
sága alkalmával hivatalos közleményt adott ki,
a mely szerint a külügyminiszter a trónörökös
fogadta és több megbeszélést folytatott Meta-
xas miniszterelnökkel és külügyminiszterrel.
Ezek a tárgyalások bizonyosságot tettek a két or-
szág közötti barátságáról, valamint arról az aká-
razáról, hogy kulturális és gazdasági kapcsolatai-
kat a teljes bizalom jegyében továbbra is ki-
építsék. Szombaton délután Yehia pasa elhagy-
ta Athént és Alexandriába utazott.

Kétszázéves az esernyő

Az esernyő bevonult a diplomáciába és az a
babona járja, hogy esernyő nélkül nem is lehet bé-
két kötni. Mindenki szorongva várja, hogy az öreg
Chamberlain mikor kapja fel ismét esernyőjét,
a mely nemcsak a légköri, hanem a politikai fe-
szültségek idején is aktuális. Mint minden okos
dolgot, az esernyőt is a nők népszerűsítették. 1739-
ben egy John Hanway nevű világbórló hozta
magával Kínából barátjójának az első napernyőt,
ugynevezett „hordozható sátrat”. Papírból volt,
később a papírt megolajozták és esernyőnek hasz-
nálták, csak évtizedekkel később készült az első
szövet-esernyő, amely maig sem ment ki a divat-
ból. Ujabbán ismét divatba jött a viaszozott,
olajjal bekent papíresernyő. A történelem ismétlő-
dik, csak nem tudjuk mikor?...

— Belgium nem enged be több menekültet.
Brüsszelből jelentik: A tegnapi minisztertanács
befejezése után hivatalosan közölték, hogy a
kormány kitart április harmadikán hozott ha-
tározata mellett, amely szerint nem enged be
több menekültet Belgiumba. Minden menekült-
tet, aki engedély nélkül érkezik Belgiumba,
azonnal átteszik a határon. Eddig 22 ezer me-
kült érkezett az országba és ezek felerészben
állami támogatásra szorultak.

(—) Házasságok. Tegnapi a temesvári anya-
könyvi hivatalban a következő házasságokat
kötötték: Brebenariu Iosif közönségi jegyző és
Grossmann Olga, Luca Gheorghe újságíró és
Chirila Iuliana, Babici Milan napszámos és Bálint
Mária, Jajin Cristian napszámos és Margit Ju-
liánna, Wingert Henrik tanító és Hügel Anna,
Polereczky Árpád szabó és Dombi Irén, Nagy
István aranyműves és Rybár Veronika, Hodis
Stefan cipész és Harosa Emma, Szál Ferenc szö-
vő és Grossler Ilona, Gudera Lothár nyomdász
és Vándor Erzsébet, Gyenes János munkás és
Cs. Nagy Erzsébet, Stein Márton kereskedő és
Varga Anna, Tanase Ioan magántisztviselő és
Oprea Maria, Stoici Velimir kereskedő és Lie-
bermann Livia.

Eldoradó kerthelyiség

minden nap reggelig nyitva. Kálló
Géza muzsikál. — Rezső-uca 43. sz.
Telefon: 41—82.

— A newyorki világiállítás román pavil-
lonjának nagy sikere. Newyorkból jelentik:
Grower Whalen, a newyorki világiállítás fő-
biztosa, ebédet adott, amelyen Radu Irimescu
washingtoni román követ is megjelent. Woorhis,
az amerikai építészeti irodák elnöke, beszédet
mondott, amelyben a legnagyobb elismeréssel
emlékezett meg a román pavilonról és kihang-
súlyozta, hogy építészeti szempontból az a leg-
sikerültebb. A román vendéglő egyébként az
amerikai előkelőségek napi találkozóhelye és a
vendéglőben megfordultak a Rockefeller-család
tagjai, Pershing tábornok fia, Mc. Reynolds, a
legfelsőbb bíróság tagja és számos más előkelő-
ség.

Háborus félelem nem váloók

Edward Castle lewesi lakos tavaly szeptember-
ben nősült, mint mások. Szintén megbánta tettét,
mint mások, akik tavaly nősültek, csak hogy Mr.
Castle leleményesebb, mint mások. Válokeresés-
ben előadta, hogy tavaly szeptemberben a kül-
politikai légkör annyira izgatott volt, hogy nem
volt ura elhatározásának és egy háborus félelem
komplexumában, lelkiébenltségben kötött házás-
ságot. Az angol bírő azonban nem fogadta el ezt
az érvet: külpolitikai bonnyadalom nem ok a köny-
nyelmű házasságkötésre és a házasságot éppen úgy
meg kell gondolni, mint a hadizenetet. Egyébként
is Mr. Castle tavaly szeptemberben azért kötött
házasságot, mert háborútól tartott és várakozás-
nak a sikerült házasság megfelel.

Érdekes összeállítás a világ szórakozott embereiről

Ha szórakozottságról van szó, mindenki a köz-
ismert professzorra gondol, aki ellen azért indított
váloperit a felesége, mert tévedésből a színházban
öt hagyta a ruhatárban és az esernyőt vitte be a
nézőtérre. A Paris Soir most érdekes összeállítást
közöl annak igazolására, hogy nemcsak a profesz-
sorok szórakozottak, hanem sok közismert világ-
nagyság is ugyanebben a „betegségben” szenved.

Az összeállítás szerint
Roosevelt minden nap legalább egy zseb-
kendőt elveszt. Vagy a széken találják meg, ame-
lyen az elnök ül, vagy kocsijában, vagy pedig egy-
szerűen az uccán veszt el. A Roosevelt-féle elvesztett
zsebkendők után óriási hajtóvadászat folyik Ame-
rikában. Az elnök rajongói és a közismert gyűjtők
mindent elkövetnek, hogy birtokukba jusson egy
ilyen zsebkendő. Egy baj van azonban a dologban,
Roosevelt egészen egyszerű, monogram nélküli zseb-
kendőt használ és így az elvesztett zsebkendők „hi-
tesítése” igen nagy nehézségekkel jár.

Csáng Kaj Sekról, Kína diktátoráról felesége fel-
jegyzti, hogy kizárólag rendkívül hegyes, élénk-
színű ceruzákat használ. Havonta legalább tizenkét
darabra van szüksége azért, mert állandóan el-
veszt ceruzáit. Általában ott, ahol legutoljára tar-
tózkodott, mindig lehet találni egy több centiméter
hegyes szines ceruzát.

Chaplinnél valóságos betegséggé vált már a
szórakozottság. Töltőtollakat, csavaros ceruzákat,
pénztárcát, kelepőt, kabátot veszt el folyton. Nem-
régiben elvesztette titkárárt, aki a nagy
munka után elaludt mellette az egyik vendéglőben.
Chaplin nem vette észre. Az ebéd befejezése után
felkelt, hazament és csak két óra múlva kezdett
gondolkozni azon, hol vesztette el titkárárt.

VI. György angol király is meglehetősen szór-
akozott ember. Ő is elvesztette már töltőtollát és
gyakran hagyja el kesztyűit. Vele történt az is,
hogy valahol elhagyta cilindert, ami igen su-
lyos dolog egy angol gentlemannel.

Lítvinnal, a szovjet ex- külügyminisztere álla-
ndóan keresi kesztyűit. Néhány óral keresés után
azonban mindig megtalálja valamelyik kabatszobá-
ban. Nagyon gyakori eset nála, hogy elvesztí tár-
cáját, nemcsak szimbolikus értelemben, hanem a szó
legsúlyosabb értelmében is.

Lloyd George egyszer elvesztette kedvenc ku-
tyáját. Nyolc nappal később visszahozták, de leg-
nagyobb elkeseredésére a kiskutya nem ismerte fel.
Azóta a kiskutya nyakörvöt hord, amelyen pontosan
rá van írva a tulajdonos neve és címe. Lloyd George
igy akarta kipróbálni, hogy ha még egyszer el-
vész a kutya, vajjon becsületesek-e az emberek is
visszahozná-e azonnal. Sajnos, a kísérlet nem si-
került, mert a kiskutya azóta egy másodperce sem
téveszti szem elől gazdáját.

Herriot, a francia képviselőház elnöke el szokta
hagyni pipáját a képviselőházban és gyakran meg-
történik, hogy jegyzeteit sem találja. Ezek a jegy-
zetek azonban a megtalálónak nem jelentenek soha
politikai pikantiát, mert Herriot nem ir fel sem-
miféle politikai titkot, kizárólag irodalmi, művé-
szeti és történelmi jegyzetek vannak a papírokon.

V. Gusztáv svéd király gyakran elvesztí kar-
óráját. A Rivérán, ahol teniszezni szokott, álla-
ndóan egész csomó cigarettát ejt ki tárcájából.

— EPEKÖRHAMOK UTÁN hosszabb ideig
reggel éhgyomorra egy pohár természetes „FERENC
JÓZSEF” keserűvizet iszunk, mert az a bélműkö-
dést szabályozza és az epefolyást igen hathatósan
előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

— Franciaország elismerte a szlovák köz-
társaságot. Pozsonyból jelentik: A francia konzul
tegnap felkereste Durcsánszki külügymini-
sztert, akivel közölte, hogy Franciaország de
facto elismeri a szlovák köztársaságot. Ennek
megfelelően a francia konzulátus tovább foly-
tatja működését. A pozsonyi belga, román, svéd,
norvég és török konzulátusok megszűnnek, mi-
vel ezek az országok nem ismerték el a szlovák
köztársaságot és így a szlovák kormány meg-
fosztotta őket területen kívülségi joguktól.

— Egyetlen belga napilap sem mehet be
Olaszországba. Brüsszelből jelentik: Az olasz
postaiügyi minisztérium értesítette a belga pos-
taügyi minisztériumot, hogy az összes belga na-
pilapok olaszországi behozatalát megtiltotta.
Olasz részről nem indokolták meg ezt az intéz-
kedést.

— Uj angol nagykövet Franciaországban.
Londonból jelentik: VI. György király aláírta
Ronald Hugó Campbell, belgrádi angol követ
Párisba való kinevezéséről szóló okmányt. A
belgrádi angol követ ugyanis Sir Erik Phipps
jelenlegi párisi nagykövet nyugdíjaztatása foly-
tán vesztí át a követség vezetését.

VASÖNTVÉNYEK
minden formában, szolid és
promt kiszolgálás

FERRUM Ing. VERES

TEMESVÁR, Fratelia, 5-ös vil-
lamos, utolsó előtti megálló

(—) DIE AUSLESE JÜLIUSI SZÁMA. Igen
érdekes tartalommal jelent meg az Auslese című
folyóirat júliusi száma is, amely száz oldalnál gaz-
dagabb. Érdekesnél érdekesebb cikkek az egész vil-
ág szellemi életét reprezentálják ebben a számban
is. A Luken & Luken kiadásában Berlinben megje-
lenő kitünő folyóirat megrendelhető az Auslese ki-
adónál, Berlin SO 16, Köpenicker Strasse 55, vagy
H. Walther könyvkereskedésében, Sibiu Str. Regina
Maria 27 szám. Egyes szám ára 38 lei, előfizetés
három hónapra 97 lei, egész évre 388 lei.

Windsor hercege nem táncol

Az Egyesült Államok párisi nagykövete, Bul-
lit, estélyt adott, amelyen megjelent Windsor her-
ceg is a feleségével. A herceg élénken elbeszélge-
tett az estély meghívottjaival, akik között ott volt
az amerikai és angol kolónia és a francia közelet
sok jelessége. A felesége is résztvett a társalgás-
ban és mindenki érdeklődéssel hallgatta szíves-
megjegyzéseit az időszerű kérdésekről. Amikor
megkezdődött a tánc, az egykori Mrs. Simpson vi-
dám hangulatban sokat táncolt is.
Windsor herceghez, amint éppen Bullit nagykö-
vettel beszélgetett, odalépett egy fiatal francia
hölgy.
— Szabad felkérnem egy táncra?
A herceg zavarba jött.
— Sajnálom, nem táncolhatok.
— Sejtettem. — mondta mosolyogva a francia
hölgy, — de hallani akartam öntől is...

— ELTÜNT EGY ROMÁN MOTORSHAJÓ.
Sulinaból jelentik: A Margareta nevű motorshajó,
amely július 14-én azzal a célkitűzéssel hagyta el a
kikötőt, hogy a nyílt tengeren deflínkre fog vadász-
ni, nem tért vissza. A motorshajón négy személy
tartózkodott, akiknek sorsáról semmit sem tudnak.
— KÉTEZER KÓRHÁZAUTÓ SZÁLLÍTÁSÁ-
RA TETTEK AJÁNLATOT. Bucurestiből jelentik:
A Capitala jelentése szerint az egyik nagy ameri-
kai automobiltröszt ajánlatot tett az államnak két-
ezer kórházautó szállítására. A gépkocsikat meg-
rendelés esetén Amerikából szállítanák.

— TÖBB VALLÁSI SZEKTA MŰKÖDÉSÉT
BETILTJÁK. Bucurestiből jelentik: A kultuszmi-
nisztérium vonatkozó rendelkezése érdekében tilos
az olyan vallási szekták működése, amelynek bur-
kolt célkitűzése az állam érdekei ellen irányulnak.
Ezek közé tartoznak a millenisták, a pentikostalis-
ták, a reszketészek, a baptisták, nazárenusok, adven-
tisták, reformisták, stilitisták stb.

LEGUJABB

Nézeteltérések merültek fel a tokiói tárgyalás első napján

Tokióból jelentik: Arita külügyminiszter szombaton délután tanácskozára hívta össze miniszteriumának nagyrangú képviselőit és tárgyalókat. Őket a Sir Robert Kraigi tokiói angol nagykövettel lefolyt megbeszéléseiről, majd a tárgyalások során a követendő japán politikáról.

A Reuter-ügynökség tokiói levelezője úgy értesül, hogy a külügyminiszter és az angol nagykövet mai megbeszélése nézeteltérésekhez vezetett. A külügyminiszter azt javasolta, hogy Anglia, mielőtt a tárgyalásokba belemenne, nyilvánítsa ki a japánokkal való együttműködési készségét.

Egyen módon, hogy elismeri a történelmi változásokat a Távolkeleten. Az angol nagykövet erre azt felelte, hogy előbb a tiencsini vita konkrét okait intézzék el és csak azután tárgyalják az alapelveket érintő kérdéseket. Erre Arita külügyminiszter kijelentette, hogy

az alapvető kérdések körüli megegyezés lehetővé tenné a zavartalan tárgyalásokat és ezért javasolta, hogy a tárgyalásokat a japán álláspont alapján folytassák.

A tokiói lapok közlik a tiencsini helyőrség parancsnokának kijelentéseit. A parancsnok azt mondta az újságíróknak, hogy a tokiói tárgyalásokat azonnal félbeszakítják, ha Anglia helyi kérdések elintézésére akarja azokat korlátozni. A parancsnok hozzátette, hogy Anglia válaszához ért. Haladéktalanul döntenie kell, hogy Japán ellensége akar-e lenni, vagy sem. Anglia hagyjon fel ellenséges politikájával, ha kedvezőbb elbárást kíván. Japán minden eshetőségre elkészült, ha a tárgyalások meghiúsulnának.

Japán jelentések szerint a Honan-tartományban lakó angol állampolgárok négy napon belül elhagyják a tartományt, a lakosság egyre növekvő angolellesenes magatartása miatt.

Mégmérgezhető-e a szervezet egyszerű ételekkel is?

Igen! Ha a gyomor nem emészt rendszeresen, ha a máj nem működik rendszeresen. Mert tudva levő az, hogy minden megevett étel emésztés alatt mérges anyagok is választódnak ki, amelyek főleg a máj és vese hivatott méregteleníteni. Ha ezek megbetegsznek, akkor a szervezetben állandóan egy abnormális mérgerakódás képződik, salakok, savak, meszesedések formájában, amelyek rendkívüli rombolásokat idéznek elő a szervezetünkben.

A világhírű amerikai GASTRO-D. gyógyszer, amely ma már a gyomorbaajosok közkincsévé vált, főleg az emésztőszervekre bir rendkívül hatással, normális állapotot teremt és a májfennálló gyomor-, bél-, epe-, vese- és májmegebetegedéseknél a legkifejtőbb eredményeket ért el vele.

A GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 13: lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

(—) A RENDŐRSÉG FELHÍVÁSA. A rendőrség felszólítja mindazokat, akiket az állampolgárságok felülvizsgálata során véglegesen elutasítottak, vagy nem rendelkeznek állampolgársággal és tartózkodási engedély alapján élnek az országban, de az előírt illetékeket még nem fizették be, hogy kedden estig jelentkezzenek a rendőrség idegenellenőrző osztályának 73. számú irodájában. Azok ellen, akik ezen határidőig nem jelentkeznek, szigorúan eljárnak.

(—) ELFOGOTT TOLVAJ. Gavrilă Iuliu tevesvári lakos, aki szerencsekerekével Lugoson tartózkodott, feleletést tett az ottani rendőrségen, hogy Giurariu Stefan a bőrdíjnyélből kilopott húszeborát, amelynek értéke 3200 lei. A tolvajt elfogták és átadták az ügyészségnek.

(—) HALALOZÁS: Az anyakönyvtárvivatalban a következő halálozást jelentették be: Bilhot Rozália, született Esperschildt 87 éves gyárvárosi macránzón.

(—) MARTA ALEXANDRU DR. KIRÁLYI HELYTARTÓ SZABADSÁGON. Marta Alexandru dr. királyi helytartó holnap, hétfőn megkezdí nyári szabadságát. A királyi helytartó a szabadság idejét Boksánbányán fogja eltölteni. Ciupe Gheorghe dr. a helytartóság vezértitkára, aki jelenleg Buziaşon tartózkodik, holnap visszatér Temesvárra és átveszi a királyi helytartóság vezetését.

(—) LUCA GHEORGHE HIRLAPIRÓ HAZASSÁGA. Luca Gheorghe, a széles körben ismert újságíró, a Dacia című román napilap egyik szerkesztője, tegnap délelőtt az anyakönyvi hivatalban házasságot kötött Chirila Julianával, Chirila bánási esepres leányával. Az esketést Tieran Emil dr. főpolgármester végezte, aki elsőnek fejezte ki szerencsekívánatait az ifjú párnak. Az egyházi esküvő legnap este volt a józsefvárosi román templomban és azon az erdélyi és bánási román újságírók szövetségének Temesvárott tartózkodó választmányi tagjai is megjelentek.

(—) KEDVEZMÉNYES VASÚTI UTAZÁS. Bucurestiből jelentik: Az államvasutak igazgatósága 50 százalékos menetdíjkedvezményt biztosít mindazoknak, akik augusztus 20-tól szeptember 2-ig a koppenhágai neurológiai kongresszusra utaznak. Ugyanezet a kedvezményt biztosítja a CFR mindazoknak, akik augusztus 21-től szeptember 8-ig terjedő időpontban a Berlinben megtartandó archeológiai kongresszusra utaznak.

(—) MEGINDUL TEMESVÁROTT A TROLEYBUSZFORGALOM. A város vezetősége, miként arról beszámoltunk, elhatározta, hogy az Erzsébetváros azon utcáit, amelyek távol esnek a villamosforgalomtól, trolleybuszokkal kapcsolja be a forgalomba. Bucurestii jelentés szerint a legfelső műszaki tanács Nicolau Gh. tanár elnökele alatt jóváhagyta a város területén létesítendő trolleybuszvonaltartását.

(—) RENDETLEN BELMŰKÖDÉSNEK és az ezzel kapcsolatos emésztési zavarokról, vértócsókorról, fájásokról és szédüléseknél igyunk egy ideig reggel éhgyomorral és esetleg este lefekvés előtt is egy fél pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

(—) A ROMÁN ÚJSÁGÍRÓK SZÖVETSÉGENEK VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSE. Az erdélyi és bánási román újságírók szövetségének választmányja Buteanu Aurel dr. elnökele alatt Temesvárott ülést tartott, amelyen a sajtót érdeklő kérdéseket tárgyalták meg. A sajtószövetség küldöttsége ezenkívül tisztelgő látogatást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál, Popovici Virgil ezredes, megyei prefektusnál és Tieran Emil dr. főpolgármesternél.

(—) MEGSZAKÍTÁS NÉLKÜLI POSTAI SZOLGÁLAT. A posta vezérigazgatóságának legújabb rendelkezése értelmében a főpostai hivatalokban, így a temesvári és aradi főpostákon is, a távlat feladási és kézbesítési szolgálat megszakítás nélkül éjjel-nappal tart. A rendes postai szolgálat azvébéként a főpostán reggel 8 órától egyfolytában este 9 óráig tart.

DELI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

Az UFA egyik legfiatalabb, rövidesen világhírességre emelkedő sztárja

A segesvári Petőfi- ünnepség műsora

- Segesvári Magyar Kaszinó Petőfi-bizottsága elküldötte el hozzánk a július 31-én tartandó Petőfi-émlékünnepély műsorát, amit itt közlünk:
- Délelőtt 9 órakor gyűlés Fehéregyházán „Ingya” szövetkezet udvarán, innen fúvószenekari kísérettel a székelyi zászlók alatt felvonás a siremlékhez.
- Király-himnusz játssza a Segesvári Székely Alkalmazottk Társaságának fúvószenekara.
 - Balázs-Tárca: „Dalol a székely” éneklie a segesvári Magyar Kaszinó Dalárdája.
 - Imát mond: Fekete Lajos örményesi unitárelelkész.
 - Petőfi—Lányi: „Szülőföldem” éneklie a Magyar Polgári Kör Dalárdájának férfikara.
 - Emlékbeszédet mond gróf Teleki Adám országgyűlési képviselő, a Magyar Népközösség képviselőjének.
 - Pósa—Tárca: „Mi szép a dal” előadja a Magyar Polgári Kör Dalárdájának vegyeskara.
 - Petőfi dalokat és Jövel székely című dalt játssza a Segesvári Székely Alkalmazottk Társaságának fúvószenekara.
 - Walter Gyula: „Petőfi éle” című költeményét előadja Balázs András fehéregyházi református tanító.
 - Tóth—Tárca: „Jövel székely” éneklie a segesvári Református Dalkör.
 - Szilágyi: „Székely ígért” előadja a Segesvári Székely Alkalmazottk Társaságának szavaló kórusa.
 - Petőfi—Tárca: „Három Petőfi dal” éneklie a városi Rom. Kath. Dalkör.
 - Ifj. Fekete Domokos oklándi székely-gazdaszaválja saját szerzeményű: „Petőfi halálának kétfordulójára” című költeményét.
 - Petőfi: „Juhász legény” és „Befordultam nyhára” című megezenésített költeményét éneklie a Tomorószentpáli Dávid Ferenc Egyelet Dalköre.
 - Pál Károly székelyudvarhelyi kisiparos szaválja saját szerzeményű „Fohász Petőfihez” című eményét.
 - Petőfi—Tárca: „Petőfi dalok” éneklie a Szászrégeni Magyar Polgári Kör Dalárdájának vegyeskara.
 - Deák Albert: „Mi tudjuk ki volt nagy Petőfi Sándor” szaválja Szabó József a Segesvári színő tagja.
 - Petőfi—Férch: „Egy gondolat bánt engemet” éneklie a Szászrégeni Magyar Polgári Kör Dalárdájának férfikara.
 - Petőfi Sándor: „Halálvágy” szaválja Kiss Zsuzsika a medgyesi Polgári Kör tagja.
 - Harmath: „Ha az Isten ekép szólna hozzám” éneklie a Brassói Magyar Dalkör férfikara.
 - Petőfi: Ha férfi vagy légy férfi, szaválja: Csikász József a Medgyesi Polgári Kör tagja.
 - Szász—Eckerdt: „Magyar zene” éneklie a Brassói Magyar Dalkör vegyeskara.
 - Szabolcska: „Petőfi lelke” szaválja Örtel és ifjú segesvári lakos.
 - Deák—Jesly: „Népdal egyveleg” éneklie a Hatfalvai Ifjúsági Énekkar.
 - Petőfi: „Juhász legény” és „Füldik a hold-lág” előadja a csekefalvai Székely Zenekar.
 - Kodály Zoltán: „Székely keserves” előadja Csikszerepai Dal és Zeneegylet énekkara.
 - Koszoru letétel.
 - Petőfi—Balázs: „Kis lak áll a nagy Duna mentében” és „Az én szerelmem nem a csalóány” előadja a fehéregyházi ref. fúvószenekar.
- Este 9 órakor Segesváron a város háza színházteremben tartandó emlékünnepély műsora:
- Király-himnusz éneklie a Segesvári Magyar Kaszinó Dalárdája.
 - Szabolcska Mihály: „Petőfi lelke” című költeményét szaválja Kertész Ibolyka a segesvári református elemi iskola növendéke.
 - Kodály Zoltán: „Mátrai képek” című karantét éneklie a Csikszerepai Dal és Zeneegylet énekkara.
 - Gyalui Farkas: „Petőfi halála” című értekezését felolvassa Kandó Mihály bűni református lelkész.
 - Tóth—Tárca: „Jövel székely” éneklie a segesvári Református Dalkör.
 - P. Jánosy: „Erdély földjén” című költeményét szaválja Szabó Annus a segesvári Magyar Kaszinó Dalárdájának tagja.
 - Petőfi—Tárca: „Petőfi dalok” éneklie a szászrégeni Magyar Polgári Kör vegyeskara.
 - Petőfi: „Egy gondolat bánt engemet” előadja a Székelyudvarhelyi Munkás Testező Egyesület szavaló kórusa Lévy Lajos dr. ref. tanítóképző tanár betanításában.
 - Végvári—Országh: „Örök tűz” illetve „Egy lángot adok” című művét előadja a Brassói Magyar Dalárda vegyeskara.

TIZ NAP CARMEN SYLVAN

3500 lei

Ezen összegben benne foglaltatnak: Utazás Temesvárról Carmen Sylvára és vissza, a gyorsvonat harmadik osztályán (megfelelő számú utas jelentkezése esetén külön kocsiban), fenntartott helyeken, lakás a kitűnő

Grand Hotelben vagy Modern Villában

(folyóvízes szobák), napi háromszori étkezés, összes adók, illetékek, borraivalók, fürdőtaxával, minden egyéb költséggel.
Indulás Temesvárról július 20-án, déli 12.22 órakor.
Visszaérkezés Temesvárra július 30-án, reggel 6.50 órakor
Jelentkezni lehet: Déli Hírlap, Bratianu-ter 3. Telefon: 28—10.

Még csak 2 napig jelentkezhetik olcsó nyaralásunkra

A sepsiszentgyörgyi törvényszék megszüntette a bodoki „Matild-forrás” társtulajdonosai ellen indított eljárást

Sepsiszentgyörgyről jelentik: Részletesen beszámoltunk arról, hogy a sepsiszentgyörgyi törvényszék kedden délelőtt kezdte meg a bodoki Matild-borvízforrás ügyében indított eljárást főtárgyalásáért.

Előző híradásunkból a tényállás már ismeretes. Néhány sepsiszentgyörgyi román közéleti férfi mozgalmat indított annak érdekében, hogy a bodoki Matild-borvízforrás tulajdonjogát az erdélyi birtokosoktól: Bódok, Zoltán, Étfalva, Gidófalva, Fotos, Martonos, Angyalos, Sepsibessenyo és Ereszteven községek közbirtokosságainak több, mint 1100 társtulajdonosának birtokából átírja a fenti politikai községeknek. A rendkívül bonyolult perhalmazban vitássá tették a forrás tulajdonjogát és a sepsiszentgyörgyi törvényszék eljárást indított annak a vádnak tisztázására, hogy

a borvízforrás kihasználására tulajdonosok család uton szerezték meg a bányatorvényben előírt validálási határozatot.

A keddi tárgyaláson a bodoki borvízforrás birtokosainak képviselőjében Istrate Micescu volt külügyminiszter, a neves bucaresti jogász

több pergátló kifogást terjesztett a bíróság elé s kérte azoknak alapján az ügyésztől megindított kereset elutasítását. Beszède végén utalt arra, hogy az ehhez hasonló perek nem szolgálják a mai kormányrendszer becsületes célkitűzéseit. Az ügyész és az állam, valamint a politikai községek képviselőjében megjelent ügyvédek replikái után a bíróság pénteken d. e. 11 órára tüzte ki a pergátló kifogások tekintetében hozandó határozat kihirdetését.

Pénteken a törvényszék kihirdette döntését Istrate Micescu pergátló kifogásaira.

A döntés szerint a bíróság helyet ad az előterjesztett pergátló kifogásoknak és az ügyésztől beadott kereset elutasítva, az ügyben megszüntette az eljárást.

A sepsiszentgyörgyi törvényszék döntése óriási feltűnést keltett, annál is inkább, mert a bíróság nem is ment bele a rendkívül bonyolult ügy érdemi tárgyalásába. Nemcsak Bódok és a társtulajdonos községek közbirtokosságának tagjai, hanem az egész Székelyföld is meglepedéssel értesült az áldatlan ügyben hozott ítéletről.

Zog és Geraldine vándoruton

Tizenötperces késéssel érkezett Varsóba a bucarestii gyorsvonat, amely Zog volt albán királyt, feleségét, kisfiát és kíséretét a lengyel fővárosba hozta. A volt albán uralkodó a lengyel kormányhoz fordult átutazási és esetleges néhány nap tartózkodási engedélyért. A lengyel kormány az engedélyt megadta.

A bucarestii gyorsvonathoz csatló román szalóncokból fiatalos kinézésű barnabőrű úr, Martini, volt albán miniszter ugrott ki elsőnek. A lengyel külügyminisztérium képviselőjében megjelent tanácsoshoz lépett, kezét fogott vele és a szalóncokcsiba vezette, hogy bemutatassa Achmed Zognak.

Ezalatt az ujságírók serege a szalóncosi ablakához tódult, hogy szemügyre vegye a volt albán királyt. Zog kitűnő színben van. Világosszürke öltönyt, ugyanilyen kalapot hord, azurkék inget és sötét nyakkendőt. Mellette áll Geraldine volt királyné, aki valóban rendkívül bájos jelenség. Arca kissé megnyuult, de határozottan megszépült. Elegáns, fehér kabátja és világos szalmakalapja nagyon jól áll rajta.

A volt királyi pár mellett megpillantjuk Zog hugait is, akikről a világsajtó azt híresztelte, hogy Marseillebe hajóztak. Velük utazik Zog 14 éves éves unokaöccse is, valamint hat volt gárdatiszt és a kísérszemélyzet. Összesen 24 személy. A pályaudvar előtt a lengyel köztársasági elnök autója várta a volt albán királyi párt. A többiek taxin utaztak szállásukra.

- Walter Gyula: „Lélek idézés” szaválja ifj. Katona Endre brassói lakos.
- Emlékbeszédet mond: Kertész István brassói kereskedő.
- Petőfi—Fortuner: „Mi volt nekem a szerelmem” éneklie a szászrégeni Magyar Polgári Kör

Geraldine kisfiát nőrsz vitte a karján. A jelenlövök meghatott pillantása kísérté a csöppéget, aki 48 órán át, Nagypéntekig volt Albánia trónörököse és 48 óra korától kezdve megállás nélkül utazik. Bejárta már a Balkánt, volt Görögországban és Törökországban, Romániában, most Lengyelországon át utazik tovább Franciaországba. Még nincs megkeresztelve sem, nem volt erre idő, csak úgy kapta a Sándor nevet. A világ fordulása nem nyugtalanítja, a fotóriporterek magnezium fénye sem háborgatja. Három hónapos csecsemők egészséges álmaival alszik.

Mikor Zog kíséretének egyik tagja a Európa szállodába telefonált és az elsőemeleti lakosztályt akarta lefoglalni, legnagyobb meglepetésére azt a feleletet kapta, hogy az appartement már foglalva van: „egy másik, nem detronizált királyi pár” lakja: Jan Kiepara tenorkirály és Eggerth Márta, akik egy hete időznek Varsóban. Zog részére tehát három kisebb 2—2 szobás lakosztályt rendeztek be.

Interjúrol a volt albán király egyikével vagy kíséretének egyik tagjával, szó sem lehetett. Az egyik gárdatiszt annyit volt hajlandó elárulni, hogy Zog és Geraldine kiszállt Lembergben és meglepettette a várost. Az egész utazás alatt állandóan együtt vannak, beszélgetéssel, olvasással töltik az időt. Az étteremkocsiban érkeznek. Izlik nekik a lengyel konyha. Azt mondják, nagyon hasonlít a francia konyhához, azt pedig már most jó lez megszokni...

Sillei Rezső

- férfikara.
- Gáspár: „Petőfi sirja” előadja a székelyudvarhelyi I. K. E. szavaló-kórusa.
- Petőfi—Szemethy dr.: „Lement a nap” éneklie a Brassói Magyar Dalárda férfikara.
- Műsor után tánc reggelig.

A huszonöt év előtti trónörökös-dráma hiteles leírása

Mi előzte meg a szerajevói merényletet. — Ferenc Ferdinánd és a magyarok. — Két szemtanú érdekes vallomása a világtörténelmi pillanatról

Június 28-án — mint megírtuk — volt huszonöt esztendeje annak, hogy Gavrilo Princip golyója Szerajevóban megölte Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét. A béke boldog korszakát élte akkor egész Európa; virágzó gazdasági élet, haladás, fejlődés voltak alapjai a jólétnak és prosperitásnak. A külpolitika látóhatára nem volt ugyan egészen zavartalan, viharfelhők mutatkoztak itt is, ott is, de mégis optimista bizakodás uralkodott az egész kontinensen. Szevációként hatott Európaszerte az angol királyi pár franciországi látogatása. Az angol alsóház az angol-orosz tengeri egyezményt tárgyalta. Vilmos császár Ferenc Ferdinándnál volt látogatásban Konopistban; a látogatás kapcsán a pétervári lapok feltűnő cikkekben emelték ki Oroszország és Franciaország hadikészültségét. Az orosz vezérkar főnöke Párisba utazott. A látogatást Poincaré köztársasági elnök és Viviani miniszterelnök július 15-én — két héttel a világháború kitörése előtt — vizsgozta. Június 22-én az angol flotta kifutott és látogatást tett Kronstadt orosz tengeri erőiben... Voltak tehát aggasztó jelenségek, amelyek előrevetítették a fenyegető bonyodalmak árnyékát, de a világ mégis tele volt bizakodással.

AHOL A MERÉNYLETET KIESZELTÉK

A belgrádi „Aranyhal” kávéházban hangos, vitaközö csoportok ültek az asztalok körül. Szinte vágni lehetett a füstöt a szűk kis helyiségben, ahol a nagy-szláv gondolat hívei adtak találkozókat egymásnak. Politikusok, írók, érvényesülni vágyó katonatisztek és fiatal diákok, sokan a szomszédos Boszniából, akik szerb és orosz támogatással itt folytatták tanulmányukat. Dühösen szidták a kormányt azért, hogy erélytelen és nem mer bátor elhatározással irányt szabni az eseményeknek Boszniában.

Feltűnt közöttük két sovány, betegszíni fiatalember. Sápadt tüdőbeteg arcukon a láz pirossága égett. Merényletekről beszéltek, koronás fők elpusztításáról, akik ellenségei a szlávoknak. A kávéház főpincére lépett most a törzsasztalhoz. A friss estilapot hozta és ravaszul hunyorítva rámutatott erre a hirre:

Bécsből jelentik: A király a boszniai hadgyakorlatoknál való helyettesével Ferenc Ferdinánd trónörökösét, az osztrák-magyar hadsereg főfelügyelőjét bízza meg. Ferenc Ferdinánd június 24-én érkezik a hadgyakorlatok színhelyére, ahonnan Szerajevóba megy.

Balsejtelmekkel indult el a trónörökös Szerajevóba

Ferenc Ferdinánd június 23-án utazott el Boszniába. Tricsztig vonaton, ott hajóra szállva, utazott tovább. Zsófia hercegnő másnap Bécsben és Budapesten át követte férjét Ilidze fürdőre, amely közvetlenül Szerajevó mellett van. Ugy volt, hogy a hadgyakorlat után ott találkoznak. Anélkül a főherceg a csehországi Chlumetzben vonatra akart szállni, kellemetlen incidens történt. Szalónkocsijának tengelye áttüzsedett és a kocsis kigyulladt. Egyszerű elsőosztályú kocsiban kellett Tricsztig utaznia. Rossz sejtésekkel indult neki az útnak.

— No, ez se kezdődik valami sokatigérően — mondotta fanyar mosollyal. — Egy merénylet hiányzik a vonaton és egy robbanás a hájon.

Tricsztbea újabb kellemetlen meglepetés várt a főhercegre. Kocsijában a világlátás felmondta a szolgálatot és hirtelenében néhány gyertyával pótolta. Ferenc Ferdinánd bosszúsán mondta a magántitkárnak:

— Mit szól ehhez. Mintha sirboltban lenne

Egy lobogóhajó, sápadt fiatalember jöttan ugrott fel az asztaltól. Tekintette egészen áttüzsedett. Tarcájából gyűrött borítékot reaggelt elő. Milyen csodálatos — mondta — ezt a hírt már beküldte neki valaki levélben. Most már érti a dolgot. Az ifjú — Gavriło Princip — intett társának, Csabrinovicnak és félreültek. „Nem véletlen ez — suttofta —, a végzet megdelése. Végre itt az alkalom, cselekedhetünk!”

A FEKETE KEZ VÉDNÖKSÉGE ALATT

Most már csak az eszközökről kellett gondoskodni. Első útjuk Tankosics őrnagyhoz vezetett. Aztán Čiganovicst keresték fel, a helyettesét. Bevontak a Čoloba Gravezt is, aki volt ugyan Belgrádban, ekkor végezte a gimnázium nyolcadik osztályát. Tuzlán. De bátor Principcell együtt kettesben pofozták fel a szláv nácium történelemtanárárt, aki örültségében mondta a nagyszláv álmokat.

Szerbiában akkor már több titkos egyesület működött, melyeknek bevallott programja a monarchia szláv területeinek elszakítása volt. Három vezető szervezet irányította a propagandát. A „Nemzeti Védelem” a „Fekete Kéz” és az „Egyesülés vagy Halál”. Szoros összehangolásban voltak az orosz vezérkar szerbiai képviselőjével, Artmanov vezérkari ezredessel, és viszont Hartwig köztetvehöz kivettette kivágataikat. Torna- és önképzőköröket alakítottak röpiratokkal, könyvekkel, folyóiratokkal. A szervezetek propagandát. A Fekete kéz tisztára törorszervezet volt. Nyolcvan tiszt volt a vezetők között, 1903-ban ők gyilkolták meg Sándor királyt és Draga királynét. A szervezet vezére I. D. Gutin Dimitrijevic vezérkari őrnagy volt, a néven: Apis. Jobbkeze Vojislav Tankosics ezredes. Mint fiatal hadnagy, ő is részt vett Sándor király meggyilkolásában, ő lövette a gyilkos királyné fiúvérét. 1911-ben Ferenc József, 1912 februárjában pedig a bolgár király ellen késztek merényletre. 1916-ban Konstantin görög királyt akarták meggyilkolni. Ugyanebben az évben az akkori szerb trónörökös, az 1934-ben meggyilkolt Sándor király ellen szöttek össze külvést. Ennél a kísérletnél a Fekete Kéz vezetője Dimitrijevic őrnagyot utólte a végzet. Az összeesküvést leleplezték és Dimitrijevic halálra ítélték. A szalónki fronton végezték saját katonáit.

BOMBÁKTÓL ÉS REVOLVEREKTŐL DUZZADÓ ZSEBEKKEL SÉTÁLTAK A MERÉNYLŐK

Princip és Csabrinovic ajánlata kapcsán jött a Fekete kéznek. Igaz ugyan, hogy erre feladatra jelentkezett már három, Toulouse-i tanuló szerb diák is, de hetek óta nem adtak hírt magukról. Principéket a topesideri katonagyakorlótéren oktatta ki a céllövészetben és beavatásban Tankovics. Ő gondoskodott arról, hogy az „alagut”, amelyen át Boszniába átszöttek, járható legyen számukra. Bizalmi ember adtak kézről-kézre a merénylőket. Többes megjárta az utat, anélkül, hogy a hatóság bízott volna. Szerajevóban egy elcsapott, Ilics, külön tartalékokat szervezett arra az esetre, ha az első vonalban álló összeesküvők nem sikerülne a dolog. A merénylők szabad jártak-keltek Szerajevó uccáin. Sőt le is félképeztezték magukat. Jellemző az akkori viszonyokra, hogy a bécsi szerb követ figyelmeztette Bilinszki közös pénzügyminisztert, ne gondolnak-e arra, hogy a hadgyakorlaton világlátó személyek, vagy szerb katonák fegyverrel töltes kerül. A követ intelmére úgy sem vetettek.

az ember. Először kigyullad a szalónkocsi. Ez meg mintha ei se akarna indulni velem.

FERENC FERDINAND SÜLYOS KIFAKADÁSAI A MAGYAROK ELLEN

Ilyen előjeliek között indult el a trónörökös a végzetes útra. Hogy gondolt-e ezekben a pillanatokban a halálára, azt senki sem tudta. Ilyen sejtelmek gyötörték időnként. A szerb napok egyik krónikása, Rosenbanner német frivatkozni arra, hogy Ferenc Ferdinánd egyben Czernin grófnak elmondotta egy jósnővaló beszélgetését. A jósnő megjövendölte neki, hogy az ő személye fogja kirobbantani a világháborút.

Június 27-én fűtötték le a hadgyakorlatok Ferenc Ferdinánd először Ilidzse-re ment a fel-ségéhez. A polgári és katonai hatóságok lakomát adtak tiszteletére, amelyen Bosznia lakosága hódolatát kívánta kifejezésre juttatni a monarchia jövődjéről uralkodója iránt. A főherceg egész este ideges hangulatban volt és élesen kifakadt a magyarok ellen.

— Ezek a gonosz magyarok! Ezek a rebel-
hisz! Gyvölölöm ölet!

A főherceg azt hitte, a szlávág rokonszen-
vé jobban megnyeri, ha ilymódon is fitogtatja
magyargyűlöletét. Potiorek tábornaszernagy, Bosz-
ni kormányzója, aki a főherceg közelében ült,
a csocora végén, amikor a főherceg eltávozott,
megához kéréte a polgári és katonai előkelősé-
get és becsületszavukat vette, hogy a trón-
örökös magyarellenes kirohanásairól semmit el
na árulnak.

BEVONULÁS SZERAJEVÓBA

Másnap délelőttre volt kitűzve a szerajevói
bronulás és a város megtekintése. Gróf Har-
rach osztrák arisztokra autóján indult el a fő-
hercegi pár. Gyönyörű napsütéses idő volt, a
vörös pompásan feldíszítve várta a fenséges
védeget; az uccákon ezrek és ezrek szorong-
tak. Katonai kordon nem volt, osztrák rend-
őrök és csendőrök tartották fenn a rendet. A
gokocsinak hat utasa volt; a sofőr mellett
a gróf Harrach, a mögötte levő ülésen
Potiorek tábornagy és Rummerskirch főudvar-
mester, a hátsó ülésen pedig a trónörökös és fe-
legye. Előttük haladt a rendőrőrnök autója.
Egyen fordultak be a kocsi a város főútvona-
ra. A lakosság ujjongva zsvivőzte a vendé-
ket. A trónörökös gyönyörködve nézte a he-
keket, amelyek egészen a városig behúzódnak,
és pedig mosolyogva integetett jobbra-
ra az éljező, kendőket lobogtató lakosság
előlé.

BOMBAT DOBNAK A TRÓNÖRÖKÖSPÁR AUTÓJÁRA

Ami ezután történt, azt a történelmi pilla-
natok hites szemtanuja, Potiorek tábornaszernagy,
így mondja el:

— Amikor az Osztrák-Magyar-Bank épü-
te előtt elhajtottunk, előre néztem, hogy az
el baloldalon a közönség sorfala egy helyen
szegszakad és a néptelen részen egy nyulnak
atalember áll. A fenséges úrnak éppen a XV.
adtest hegylámba épített új kaszárnyáját
mutattam, amikor éles csattanás hallatszott.
Hátránéztem, láttam, hogy valami fekete tárgy
spül mögöttünk. A következő pillanatban ro-
banás hallatszott. Harrach gróf figyelmeztetett,
hogy golyó süvített el mellette. A bomba nem
rte el kocsinkat és pár lépésnyire mögöttünk
fágódott be a földbe. Az autó hirtelen megállt,
le mindjárt tovább hajtott. Az utánunk követ-
ező kocsi szintén megállt. Valaki kiszállt belő-
le. Merizs alazredes volt, a segédtiszt, aki
megsebesült. Aztán láttam, hogy valaki a Mil-
acska folyóba ugrik. Utána többen bevetették
magukat a vízbe.

A bomba: Nedjelko Csabrinovics dobtá. A
merénylet után a folyóba ugrott.

„ÉN LAFOGATÓBA JÖTTEM IDE ÉS BOMBAVAL FOGADNAK!”

Az autó lassú tempóban folytatta útját a
város házára. A polgármester a város háza kapu-
jában fogadta a főhercegi párt. A merénylet-
ről még semmit nem tudott és emelt hangon
kérte hozzá az üdvözlő beszéd elmondásához.
Ferenc Ferdinánd mérgesen vágott szavába:

— Polgármester úr, én látogatóba jövök ide
és önök bombával fogadnak. Ez mégis csak fel-
háborító! No, most beszéljen! . . .

Fehim Effendi Curcic remegve szorongat-
ta kezében a papírlapot, amelyről beszédét ol-
vasta. Amikor a főherceg haragja némiképp
csillapodni kezdett, elismert néhány sablonos
üdvözlő szót. A bemutatásokat pillanatok alatt
elintézték. A trónörökös pár felment az emelet-
re és küldöttségeket fogadott. Ferenc Ferdi-
nánd közben megfogalmazott egy rövid sür-
gönyt a gyermekeinek: „Papa, mama jól van-
nak. Örülünk a holnapi vizontlátásnak.” Ezek
voltak az utolsó szavak, amelyek leírt . . .

A város megtekintése elmaradt, Ferenc
Ferdinánd a legrövidebb úton el akarta hagyni
Szerajevót. A kísérlet tagjai azt mondták, jó
volna katonasírgót kirendelni az útvonalra.
Potiorek ellenezte ezt. A csapatok hadgyakor-
lati ruhájukat vannak még, így nem állhat-
ják ki őket diszorségnek. Gróf Harrach azt ta-
nácsolta, maradjanak egyelőre a városházán.
Potiorek méltatlankodva tiltakozott:

— Ön talán azt hiszi, hogy Szerajevó tele
van gyilkosokkal?!

PRINCEI GÖLYÓJA HALÁLOSAN MEGSEBESÜLT A TRÓNÖRÖKÖSPÁRT

A trónörökös azt az óhaját fejezte ki, hogy
meg akarja látogatni a kórházban a megse-
besült alazredest. Beültek az autóba, de a sofőr
a korábban meghatározott útirány felé vezette
a kocsit. A hícsójára maga gróf Harrach ál-
lott fel, hogy testével védje a főhercegi párt.
Potiorek látva, hogy a kocsi rossz irányba
megy, visszafordította. Ebben a pillanatban
több lövés dőraült el. Az útvonalon áll közön-

ség vad futásban keresett menedéket. Ez volt
a második és végzetes merénylet, amelynek le-
folyását Potiorek így beszéli el:

— A merénylőt akkor vettem észre, amikor
pisztolyát elsütötte. Láttam, amint tisztak kar-
dot rántva rárchannak és megkötözik. A csat-
tanás nem volt hangos, azt hittem, a golyók
megint célt tévesztettek. A fenséges pár mozdul-
atlanul ült helyén. A sofört nyomban utasítot-
tam, hogy forduljon vissza. Hátránézve, észre-
vettem, hogy a hercegnő hirtelen baloldalára
dől. Két karommal igyekeztem felfogni, hogy

A halálos ágyon a konakban

A másik szemtanú, gróf Harrach, a követ-
kezőképpen beszéli el a merényletet:

— Amikor kocsink a Ferenc József-útra
befordult, lövések dördültek el. A merénylő
nem arról az oldalról tüzelt, ahol én állottam,
hanem ellenkező irányból. Hohenberg hercegnő
férje karjaiba hanyatlott. Halottam, amint a
trónörökös ezt mondta feleségének: „Zsófia . . .
az Istenért, ne halj meg! . . . Maradj életemben a
gyermekeinkért.” Aztán a trónörököshöz for-
dultam s megkérdeztem: megsebesült-e. „Nem,
Semmi az egész!” — mondta elhaló hangon és
elvezette eszméletét.

Délelőtt tizenegy óra volt. Az orvosok tehe-
telenül álltak körül a két halottaságyat. Sietve
jött Stadler hercegeknek is papjaival, hogy fel-
adja az utolsó kenetet, de már későn.

A tettes, egy sovány, vézna fiatalember.
Gavrilo Princip volt. Hosszúak arcát vékonyo-
dó és ferdén álló homlok nyújtotta aránytalan
hosszúra. Összenőtt sűrű szemöldöke alól szúrós
tekintetű szemek villantak elő. Meglepően nyu-
godt volt, amikor a merényletet végrehajtotta.
Első golyója a nyakán találta a főherceget.
Aztán Potioreket vette célba. A hercegnő, amint
az első dörrenést hallotta, férjét védelmezően
átölelte. A második lövés előtt a tömegből va-
laki megfogta a merénylő karját, a fegyver
elfordult és a golyó, amely Potioreknek volt
szánva, a hercegnő altestébe fűrődött.

le ne essen. Azt hittem az ijedségtől lett
rosszul, mert a lövés eldördülése után még né-
hány szót váltott férjével. Aztán a trónörökös-
höz fordultam. Pkkor láttam, hogy szájából vér
buggyan elő. Látszólag nyugodtan ült és va-
lamit szolt halkán. Amikor a konakhoz értünk,
a fenséges asszony már eszméletlen volt. Aztán
a főherceg is összeesett. Leemeltük őket és
ágyba fektettük. Orvosok siettek a palotába, de
már nem segíthettek. A fenséges asszony egy
negyedóra múlva utolsó lélegzett. Pár perccel
később a trónörökös is kiszenvedett.

A gyilkos hihetetlenül cinikusan viselke-
dett a kihallgatásnál.

— Nem sajnálom, amit tettem. Egy gonosz
embert tettem el az útból. Ellenségünk volt nek-
ünk, délszlávoknak De most rajtavesztett . . .

AZ AGG URALKODÓ A MERÉNYLETRŐL

Az első, akit a váratlan tragédiáról értesít-
tettek, Ferenc József volt. Gróf Paar fő-
hadsegédre hárult a súlyos feladat, hogy a
gyászhirot az agg uralkodóval közölje. Ferenc
József, akit súlyos megpróbáltatások értek az
életben, mélyen megrendülve fogadta a jelen-
tést.

— Rettenetes! Rettenetes! Hát semmitől
sem kimél meg már engem a sors! — szolt ma-
gába roskadtnak, percek múlva.

Ferenc József sok mindenben nem értett
egyet a trónörökössel. Ez magyarázza azokat
a szavakat, amelyeket szintén neki tulajdonít-
tának a szerajevói drámával kapcsolatban. Ez
a nyilatkozata így hangzik:

— A jó Isten végül helyes útra terelte a
dolgot. Most már nyugodtan hallhatok meg . . .

A szerajevói dráma lángba borította egész
Európát. Az események most már gyors iram-
ban fejlődtek. Egy hónappal a trónörököspár
meggyilkolása után, július 28-án Ausztria-Ma-
gyarsország hadat üzen Szerbiának. Pár nappal
később, augusztus 5-re forduló éjszaka pedig
kitört a világháború.

Kemény Ferenc.

= KÖZGAZDASÁG =

Hétfőn megjelenik a gabonaértékesítési törvény végrehajtási utasítása

Bucurestiből jelentik a nemzetgazdasági
miniszter a kormány gazdasági bizottságának
ülésén Calinescu miniszterelnök jelenlétében is-
mertette gyakorlati kivitelre kerülő program-
ját, amely
elsősorban a hivatalos lap július 17-iki szá-
mában megjelenő gabonaértékesítési tör-
vény gyakorlati alkalmazására vonatkozik
Gondoskodni fog az export lehetőségeiről igye-
szik megkönnyíteni és meggyorsítani a szállít-
tást és a nemzeti gabonaértékesítési szövetke-

zetnek mindent rendelkezésre bocsát, hogy cél-
kitűzésének megfelelő munkát végezhesen.

Július 17-ig valamennyi megye megkapja
a gabonaértékesítésére vonatkozó miniszte-
ri utasításokat.

Ezután Bujoiu miniszter emelkedett szólás-
ra, aki a Franciaországgal, Angliával, Német-
országgal, Olaszországgal és Palesztinával
folytatott kereskedelmi tárgyalásokat ismer-
tette.

= A BIZOMÁNYOS TARTOZIK A FOGLA-
LAST BEJELENTENI. A brassói Scherg és társa
cég feljelentést tett egyik bucarestii bizományosa,
az Emen cég ellen, hogy nem jelentette, hogy a bi-
zományi árú adóhátralék fejében le lett foglalva, sőt
hagyta annak elárverezését is. Az ügyész a bizomá-
nyí törvénybe ütköző hűtlen kezelés és sikkasztás
miatt emelt vádat és a vádirat szerint a bizományos
cselekedete olybá tekintendő, hogy saját céljára élt
vissza a bizományi árúval.

(=) Könyvek nyomtatásának feltétele. A
temesvári kereskedelmi és iparkamarához meg-
érkezett a munkaügyi minisztérium rendelete,
a melyben arra figyelmezteti a könyv- és papír-
kereskedőket, hogy csak akkor szabad könyvve-
ket, lajstromokat és üzleti nyomtatványokat a
saját nyomdájukban közvetlenül előállítaniok,
ha a nevére szóló nyomdász-mesterkönyvvel
rendelkeznek és ha ezt a nyomdát személyesen
vezetik A kamara erről értesítette a Kereskedők
Egyesületét is.

= A CIPŐ FORGALMI ADÓJA. Április 1-től
kezdve a cipőgyártásra szolgáló bőr- és talpanyag
utáni forgalmi adót az ezen anyagokból feldolgozott
árúk forgalomba hozatalánál kell fizetni. A pénz-
ügyminiszter megállapítása szerint ezt olyanok is
almulasztják, akik nem mentesek a forgalmi adó alól.
A forgalmi adó a cipőnél 6 százalék, a repülőbéllyeg
2 százalék. Nem mentesek a forgalmi adó alól azok
az üzemek, amelyek házi munkát adnak ki, még
akkor sem, ha 180 ezer lei adóalapnál magasabb
összeg után fizetnek adót.

Árfolyamok

SZOMBAT, JULIUS 15

Hivatalos árfolyamok (az első szám a vételt,
a második az eladást jelenti). Holland forint 75.07
—76.24, belgas 24.08—24.43, angol font 662.40—
672.75, olasz lira 7.172—7.172, francia frank 3.78
—3.85, svájci frank 31.38—32.36. Ezekben az árak-
ban a devizafelár is benne foglalatik. Dinár 2.898
—3.05, pengő 25 és 26.50, német márka 40.50
—41.50.

= A VÁLLAKOZÓI REGISZTEREK LÉTE-
SÍTÉSE. A mérnöktisztület felajánlotta azokat, a
kik vállalkozói, mérnöki munkától vállalnak és a
mérnöktörvény 3. és 47. szakasza szerint ninesen
joguk a mérnöki cím viselésére, hogy augusztus 10-
ig kötelesek környvet beadni az engedélyezett vál-
lalkozók regiszterébe való bevezetés iránt. Külföldi
mérnökök szeptember 1-ig tartoznak a kolégium-
hoz (Bucuresti, Str. Lahovari 11.) kérvényt beadni
a cím engedélyezésére iránt.

= OLAJPRÉSEK EGYSEGES ADÓZTATA-
SA. A pénzügyminiszter közli, hogy a falusi gaz-
dák olajprédesényei után megmaradnak a tavalyi
forfetáris adók: 1000 lei a motorhajtású préseknél,
500 lei, a kézierőpréseknél, ha más felszerelés mo-
torerőre működik, 250 lei kézihajtású üzemeknél.
Ahol a pénzügyigazgatóságok a folyó pénzügyi évre
magasabb adót vetettek ki, a kivetést helyesbíteni
föjgik.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Az ekéről

A gazdának egyik legfontosabb eszköze az eke. Nagyon is meg kell tehát gondolnia vásárlás előtt, hogy milyen gyártmányú és milyen jellegű ekét vásároljon. Az olcsóság nem szabad, hogy irányadó legyen, mert, ha az anyag nem jó, a kivitel szakzerűsége nem tökéletes, akkor az eke rövid ideig fog tartani és tökéletlen munkájával gazdájának sok bosszúságot okoz.

A mélyjáratot illetően azok a kisgazdák, akik nem foglalkoznak cukorrépatermeléssel, elegendő, ha 8-as ekét vásárolnak. Ezzel lehetnek nem túl kemény földbe 20 centiméter mélységig, ami a közönséges művelés esetén elegendő. Répaművelő gazdaságoknak legalább 10-es ekére van szükségük, amelyekkel 24 centiméter mélység érhető el. De a répatermelő községek gazdái jól teszik, ha többen összeállva, 14-es mélyítőekéket tartanak s ezzel végzik közös munkával, 6 erős lovat fogva az eke elé, a répa alá való őszi mélyművelést.

Az eke kormánylemezeinek alakja kötött talajú gazdaságban meredek, lazább talajúban kevésbé meredek, csavarmentes legyen. Az előbbi jobban porhanyit, az utóbbi jobban forog.

Legyen gondunk arra, hogy a szántóvasak élezése közben, ne veszítsék el eredeti alakjukat, élük egyenes vonalát, orruk hegyes szögletét. A használt, kisebbre kopott vasakat használjuk a sekélyebb szántásokhoz. Amikor mélyebbre akarunk hatolni, új vasat kell használnunk.

Sok gazdaságban nem használják az ekéhez az előhántót. Azt tartják, hogy az ok nélkül megnehezíti az igásállatok munkáját. Sőt sok olyan ekét gyártanak is, amelyhez nem készült előhántó.

Jól fordító ekéknél talán nem is olyan fontos ez az alkatrész. A meredekebb kormánylemez, porhanyitó ekék munkáját azonban igen megjavítja, amiért nem volna szabad használatától eltekinteni. Különösen olyan vidékeken, ahol a talaj könnyen kigazlik és ha a gáz szántással nem tudjuk jól leforgatni, az hamarosan kiujul és újabb munkát tesz szükségessé.

Ha ilyen gazos földben valami okból megkésztünk a szántással és magasnövésű gazokat kell alászántanunk, ott kössünk egy láncot az ekéhez, az egyik végét a taligához, a másikat a gerendelyhez, az ekéjé elé, hogy a szántás közben leforduló gazokat a barázda fenekére húzzuk.

Az ekéket a jobb gyárak zárt agyú kerekékek is szállítják. Ezek valamivel drágábbak, de az a többletköltség hamarosan megtérül a kisebb kenőcsfogyatkozás, az eke járatának nagyobb biztonságára és a tengely hosszabb élettartama révén.

Legyen gondunk arra, hogy a kenőcsöt tisztán tartsuk, nehogy kenés közben a kenőcsrel együtt földet, homokot, vagy más piszkot kenjünk a tengelyvégekre. Ezzel legalább is annyit ártunk, mint amennyit a kenéssel használunk, mert a földben levő homokszemek forgás közben marják, koptatják a tengelyvéget és az agyat és ezzel fogyasszák az élettartamát.

Ne hagyjuk elkallódnia az eketaligaruadat tartó kis láncot, az ekéket a rudat a gerendely végére akassza fel, hogy fordulás, szállítás közben a földre ne érjen és idő előtt el ne kopják.

A szállításhoz pedig ne kétgáz fa csúsztatókat használjunk, hanem az ekevasra húzott kis kétkerekes szállító taligákat, amelyeken az eke munkaállásban szállítható. Vagy is ilyen taligák nincsen, ne szállítsuk az ekét munka után kocsin hazaszállítani.

— Két részre osztják a vágóhídi nyersbőröket. A hivatalos lap június 13-iki számában királyi rendelet jelent meg, amely módosítja a nyersbőrbevásárlás monopóliumára vonatkozó korábbi rendelkezést. Eszerint a vágóhidakon termelt nyersbőröket két részre osztják. Az egyik részét a hadsereg céljaira dolgozó gyáraknak adják át, a másik részét pedig a polgári fogyasztás számára dolgozó börgyárak kapják. A nyersbőrmenyiséget mindkét csoportba tartozó gyárak között a kormány osztja fel. Az átvett nyersbőrök ellenében a börgyárak átvételi elismervényeket adnak a mészárosoknak.

Az alkalmazott helyzete betegség esetén

A legutóbbi időben igen sok vita merült fel abban a tekintetben, hogy jogában áll-e a munkaadónak felmondani olyankor, amikor az alkalmazott hosszabb idő óta beteg és képtelen ellátni a szolgáltatást vagy hivatalát? A munkaszerződésről szóló 1929. április 5-iki törvény 88. paragrafusában a következőképpen intézkedik:

A munkavállalónak a munkásbiztosító pénztár orvosa által megállapított betegségből vagy balasztból származó munkaképtelensége a munkaszerződés teljesítését felfüggeszti. A munkaképtelenség első 30 napjára a munkavállaló megtartja jogát a munkaszerződésben kikötött díjazáshoz. Ha a munkaképtelenség egy hónapot túlhalad, a munkáltató a munkaszerződést a felmondási idő betartása mellett megszüntetheti. A munkáltató jogait a munkabérből azon összeget visszatartani, amely a munkavállalót a biztosítási törvény értelmében a megfelelő időre esetleg megilleti.

Ez a paragrafus az ugynevezett kereskedelmi tisztviselőkre, tehát a részben szellemi munkát is végző alkalmazottakra (kereskedősegédekre) is vonatkozik. A nem kereskedelmi tisztviselőket jogait pedig a törvény 60. §-ának utolsó bekezdése a következőképpen szabályozza: A legalább hat hét óta ugyanazon vállalatnál dolgozó munkavállalónak a szolgálatától való távolléte, erőhatalom, mint például betegség, hadgyakorlatra (concentrálsra) behívás, baleset következtében, jogot ad a munkavállalónak a távollét első hét napjára eső teljes fizetésére. A concentrálásra vonatkozó részt az áprilisban megjelent rendelet törvény módosította.

Ehhez a szakaszhoz a végrehajtási utasítás 72. §-a magyarázatképpen hozzáfűzi, hogy a munkás a betegségét és balesetét a munkásbiztosító pénztár orvosa, vagy ennek hiányában tisztiorvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Az orvosok kötelesek a bizonyítványt ingyen kiállítani.

A munkabéreknek a távollét első hét napjára eső teljes kifizetése úgy értendő, hogy a munkavállaló csak akkor kapja a teljes fizetést, ha a betegség miatt legalább hét napig volt távol.

Ha azonban a munkás más intézettől vagy alaptól segílyt kap, (tehát a munkásbiztosítótól is) akkor a munkaadó csak a kapott segílyt (s a hét napit távollét idejére járó összeg közötti különbözetet tartozik megfizetni).

Ezeket a szabályokat összefoglalva megállapíthatjuk, hogy abban az esetben, ha az alkalmazott, ki nem tisztviselő, betegsége miatt hét napnál tovább távol volt a szolgálatától, igényelheti a munkaadótól a betegség első hét napjára fizetését, illetve, ha munkásbiztosító pénztártól táppénzt kap, akkor a pénztár és a munkaadótól járó fizetés közötti különbözetet. Ugyanez a szabály áll a kereskedelmi tisztviselőkre is, azzal a különbséggel, hogy a határidő nem hét nap, hanem harminc nap.

Ha azonban akár a munkás, akár a tisztviselő, az említett időpontokon túl is képtelen szolgálatot teljesíteni, akkor a munkaadónak jogában áll az illető kategóriára nézve megfelelő felmondási időre, a formalitások betartása mellett az alkalmazási szerződést felmondani. Más szóval a tartós betegség felmondási oknak tekintendő. Ha azonban az alkalmazottnak a munkaadó nem mond fel és az felgyógyulás után újból szolgálatba lép, akkor a szolgálati időtartamának megállapításánál nem azt az időt kell számításba venni, amikor az alkalmazott újból elfoglalta a helyét, a kezdeti időt, vagyis, amikor először a szolgálatba lépett. Ennek azért van fontossága, mert ismeretes, hogy a szabadságidő és felmondási idő kiszámításának alapjául a szolgálatban eltöltött időt kell alapul venni. A betegség tehát csak megszakítja a szolgálati szerződést és nem szünteti meg.

(=) **GABONAÁRAK.** (A Dengl és Kleimann cég jelentése). A bányási gabonapiacra az üzleti forgalom lanyha és kereslet inkább csak tengeri iránt mutatkozik. A piaci árak a következők: búza 390, tengeri 405, korpa 350, zab 460, új zab 440, takarmányárpa 340, tavaszi árpa 370, muharmag 420, napraforgómag 580, tökmag 850, repace 840, lenese 550—600 lei százkilónként.

— SPORTESEMÉNYEK —

Románia atlétái résztvesznek a klagenfurti versenyeken

A szövetség hosszúságú sürgetés után ismét újszólván az utolsó pillanatban jelölték ki olyan fontos események időpontjait és színhelyeit, mint az országos bajnokságok. Készületlenül, bizonytalanságban hagyva, most tudták meg az ország atlétikai körét az is, hogy Románia részt vesz a klagenfurti Ostmark—Jugoszlávia—Románia nemzetközi viadalon is és csak most tudták meg, hogy kik azok az atléták, akiket kijelöltek erre a versenyre.

Ez az állapot tarthatatlan, mert egyrészt teljesen aláássa a szövetség tekintélyét, másrészt óriási erkölcsi, sportbeli és anyagi kárt okoz az egyesületeknek és az egész ország sportjának egyaránt. Reméljük, hogy most már végeszakad a fejtelenségnek és a szövetség legalább az őszi idényre idejében fogja előkészíteni a végleges versenyműsort.

A KLAGENFURTI „KERET”

Mint már fentebb említettük, Románia elfogadta a német szövetség meghívását és részt vesz a klagenfurti hármas nemzetközi viadalon. A szövetség technikai bizottsága erre 23 atlétát jelölt ki a következő elosztással:

100 m.: A. Cristea, Dejenaru, Schmiedt, Liess.
200 m.: A. Cristea, Iordache, Schmiedt, Liess.
400 m.: Iordache, Nemes, Nemezc, Ludu.
800 m.: Kiss, Nemes, Lapusan, Sucitu, Ahmed, Radu I., Kontz.
1500 m.: Kiss, R. Ionita.
5000 m.: D. Cristea, R. Ionita.
110 m.-es gátfutás: Maesciuc, Negru, Kruppka.

Az Ilsa uszóversenye

A tegnapi esti verseny után ma fokozott érdeklődés nyilvánul meg az Ilsa uszóversenye iránt. Az uszóversenyt, amelyen a marosvásárhelyi uszók is résztvesznek, ma vasárnap este tartják az Ilsa új uszómedencéjében. Az uszóversenyeken kívül még izgalmasnak ígérkező vízpolótorna is lesz, amelyet előreláthatólag nagyszámú közönség fog vélekedni.

Távolugrás: Stoichitescu, Jost.
Magasugrás: Stoichitescu, Jost, Ludu.
Hármasugrás: Calistrat, Stoichitescu.
Rúdugrás: Eilhardt, báró Bánffy, vagy dr. Bíró. Tehát itt sincs végleges döntés a két KAC-átléta között, ami csak zavart fog okozni és lehetetlenné teszi az érdekeltek műsorbeosztását.
Súlylökés: Gurău, Schullery.
Diszkoszvetés: Havalet, Gurău.
Gerelydobás: Vamanu, Höckl.
400×100 m.: Cristea, Iordache, Ludu, Dejenaru — vagy Cristea, Ludu, Schmiedt, Liess.
4×400 m.: Iordache, Kiss, Ludu, Nemes vagy Lapusan.

A végleges csapatokat a váltó bajnokságok után jelölik ki.

Ha a németek kalapácsvetést is felvesznek a műsorra, akkor Bíró György és Katona lesznek a kijelöltek. A szövetség összesen 23 atlétát akar kiküldeni, két vezetővel. A viadal július 29—30. napjain lesz és azon számonként — kivéve a stafétákat — 2—2 versenyző indulhat.

A VÁLTÓ-, MARATONI- ÉS TIZPRÓBA-BAJNOKSÁGOKAT

július 22—23. napjain Brassóban rendezik meg.

AZ IFJÚSÁGI BAJNOKSÁGOK

augusztus 12—13. napjain Kolozsvárott lesznek és pedig 12-én, délután 4 órai, 13-án pedig 9, illetve d. u. félgyőz órai kezdettel. A részletes versenyebeosztást egyelőre nem tudjuk közölni, mert a kiadott műsor javításra szorul.

Itt említjük meg, hogy a klagenfurti viadalon a pontozás 6, 5, 4, 3, 2, 1 lesz számonként.

Ma délelőtt lesz a Chinezul—Ilsa közgyűlése

Az elmúlt vasárnapon elhalasztott közgyűlést ma délelőtt tíz órakor tartják meg az egyesületnek a Victoria kávéházban levő helyiségében. Ez a közgyűlés fog dönteni a Chinezul—Ilsa sorsa fölött. Remélhetőleg a Chinezul—Ilsa továbbra is megmarad és megkísérli az elveszett pozíció visszaszerzését.

Befejeződtek a nagyvárad kerületi teniszversenyek

A kerületi teniszbajnokságok nagy mezőyének külsejével véget értek. Érdekés és izgalmas mérkőzések jegyében zajlott le a teniszbajnokság, a melynek során a döntő küzdelmek egészen magas színvonalú sportot nyújtottak. Különösen áll ez a férfi egyes döntőjére, amelyben Grünwald Imre, a Mácaea tehetséges teniszezője szép és izgalmas játéka után győzött a szatmári Burger dr.-ral szembe. A dr. Welwarthné Jachtzel Micl emlék-kupát, Poperné Zissovits Lenke, míg a dr. Welwarth Imre emlék-kupát szintén izgalmas és szép küzdelem után Grünwald-Fried pár nyerte. A rendezőség kitünő megvalósítása volt, hogy a Welwarth Imre dr. emlékkupa a férfi páros győztesének ajánlotta fel, miután köndomása, hogy a tragikus sorsú Welwarth Imre dr. a férfi párosban aratta legfényesebb győzelmét.

Eredmények: Nagyvárad kerületi bajnoka: Grünwald Imre (Macabea), 2. Burger dr. Szatmár (Döntő: 2:6, 5:7, 6:3, 6:1, 6:4).

Férfi páros bajnok: (Welwarth Imre dr. kupa győztes): Grünwald — Fried, Macabea, 2. Stein — Goldstein. (Döntő: 6:2, 6:1, 6:1).

Popperné Zissovits Lenke (NAC) többszöri országos bajnoknő, remek játékkal 7:5, 6:2 arányban győzött Liszta Manci ellen és ezzel a női egyes bajnoksága mellett megnyerte dr. Welwarthné Jachtzel Micl kupát.

Női páros bajnok: Gróf Szapáryné, Baltrok — Popperné Zissovits Lenke.

Románia nem vesz részt a olimpiai labdarúgótornán. A jövő évi helsinki olimpián, — amit ismeretes — a labdarúgás is fog szerepelni, melyre Románia csapatát is meghívták. Az olimpiai labdarúgó torna a legszigorúbb amatőr felügyelés jegyében fog lezajlani és ezért a labdarúgószerzőknek kénytelen volt a meghívást visszautasítani, megfelelő játékerőjű amatőr csapat hiányában.

Válogatóverseny a marosvásárhelyi küzdelmekre. Bucurestiben pénteken az úszószövetség válogató versenyen rendezett a Marosvásárhely elleni viadalt. A négy számból álló válogatóverseny eredményei a következők: 200 méteres férfi gyorsúszás: 1. Slavescu Viforul Dacia 2 p 37 mp. 100 méteres ifjúsági mellúszás: Georgescu, Viforul Dacia, 1 p 29.4 mp. 50 méteres ifjúsági gyorsúszás: 1. Georgescu, Viforul Dacia, 33 mp. 100 méteres férfi hátúszás: Rusu Gheorghe, Viforul Dacia, 1 p 29.2 mp.

Ma lesz a sporthírlapírók strandünnepélye

A sporthírlapírók egyesülete ma rendezi nagy szabású strandünnepélyét a városi strandon. Az ünnepély keretében reggel kilenc órai kezdettel ping-pongversenyt és tekeversenyt bonyolítanak le. Tizenegy órakor tehetségkutató úszóverseny lesz. Délután öt órakor kezdődik a boxverseny, amelyet bioközverseny követ. Ugyancsak délután kezdik meg a strandszépségversenyt is. A sportünnepélyt este táncmulatság fejezi be, amelynek keretében táncversenyt is rendeznek.

Rádió

VASÁRNAP, JULIUS 16.

Bucuresti. 8.30: Reggeli hangverseny, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 9.45: Istentisztelet közvetítés. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, vizuális jelentés, sport. 13.05: Hangverseny. 13.55: Hangverseny. 15.15: Hírek és mezőgazdasági tanácsok. 15.20: Falusiak grája. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: A „Munka és jókedv” kiállítás. 18.17: Jazzzene. 19: Orvosi krónika. 19.15: Táncclemezek. 19.58: Sporteredmények. 20.15: Román zene. 21: Hangverseny. 22: Sporteredmények. 22.15: Liviu Serban énekel. 22.30: Mai táncok hanglemezekkel. 22.45: Román táncok. 23: Rádió újság. 23.15: Hanglemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Görögkatolikus istentisztelet. 11: Református istentisztelet. 12: Egyházi népeink és szentbeszéd. 13.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 13.30: Operaházi zenekar. 15: Hanglemezek. 16: Előadás. 16.45 „Chappy” táncczenekar. 17.30: Előadás. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Felolvasás. 18.50: Cigányzene. 19.40: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: „A ballerina”. Operett három felvonásban. 22.40: Hírek, sporteredmények, időjárásjelentés. 21.05: Lászlóffy Margit zongorázik. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 12.20: Hangverseny. 16.05: „Chappy” táncczenekar. 19.10: Rablóvilág a Tauruszban. 20.30: Előadás. 21.20: Hanglemezek. 22.30: Időjárásjelentés. 22.35: Táncclemezek.

HÉTFŐ, JULIUS 17.

Bucuresti. 7: Hangverseny, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Armasescu Anna énekel. 19.40: Hangverseny. 20: Előadás. 20.15: Szalonzene. 21.15: Hanglemezek. 22: Rádió újság, sportközlemények. 22.15: Hangverseny. 23.35: Táncclemezek. 22.50: Táncclemezek. 23: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Táncczene. 18.55: Előadás. 19.20: Rendőrzene. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. 20.44: Operaházi zenekar. 22.10: Hangfelvétel. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Hanglemezek.

Budapest II. 20.20: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Előadás. 21.45: Jazz dalok és táncszámok. 22.40: Cigányzene. 23: Időjárásjelentés.

KEDD, JULIUS 18.

Bucuresti. 7: Hangverseny, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, időjárásjelentés. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Járásjelentés. 20.15: Előadás. 20.30: Hanglemezek. 21.08: Hanglemezek. 22: Rádió újság. 22.15: Hangverseny. 22.40: Hanglemezek. 23: Rádió újság. 23.15: Közvetítés a Modern étteremből. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Szimfonikus zene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Felolvasás. 18.40: Utry Anna magyar nő-tánc énekel. 19.50: Hangfelvétel. 20.15: Hírek. 21: Szélfűző társaság. Vidám zenés hangjáték 3 felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Katonazene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 20.30: Mezőgazdasági féltóra. 21: Hírek. 21.20: Olasz dalok. 21.40: Előadás. 22.10: Katonazene. 22.55: Időjárásjelentés.

DINA REGÉNYE

A Déli Hírlap eredeti regénye
Írta: Szentirmay Gizli

2. kötet

Helyet kínált Baracinak és maga is melléje lepedve elbájoalón fogott a beszélgetésbe. Nem, z nem volt beszélgetés, hanem valóságos csicsérés.

Baraci el volt bűvölve mindaddig, amíg Rubány megérkezett. Akkor cselődással tapasztalta, hogy ez a kedvesség Anna néninél két példányban szerepel.

Amikor legszebben ment minden, szegény Katicának el kellett távoznia, hogy helyét elfoglalja a gyűlöletes helyen; a kasszában! Csak éppen a vendőjét akarta a nyakába keríteni és belépett a másik szobába, belebotlott a kosárba és majd elszétt. Felkattantotta a villanyt, magára rántotta a terepest holmit és keze ismét a kapcsolón volt, amikor Baraci helyéről felszökve érdeklődve szemlélte a Hajek Valéria képét, amelyet még nem látott.

— Várjon egy pillanatra Katica. Hadd nézzem meg ezt a képet. Szent isten, hogy hasonlít ez a Dina nagyságos asszonyhoz!

— Szó sincs róla, — jajgatta el magát Sári mama. Ez nem hasonlít egy cseppet sem hozzá!

Baraci a többiekhez fordult:

— Ugye, hogy hasonlít?

— Különösen a keze — felelte Rubány. Ebben a pillanatban Dina nagyon különös pillantást vetett feléje.

Mindannyian a kép elé siettek, csak Dina és Rubány maradt a helyén.

— Miért nézett rám olyan furcsán, amikor azt mondtam, hogy a kezük hasonlít nagyon?

— Csak!

Rubány halkán felnevetett.

— Végre, hónapok óta ez az első igazán nőies felelete. Csak!... Ezt akkor szokták a nők mondani, amikor az igazság ott van a nyelvük hegyén, de vannak annyira politikuskok, hogy ezt meg nem mondják, hanem elütik egy „csakkal”.

Ebben a pillanatban Baraci visszanevetett és rosszaló tekintettel ment a helyére. Valami ott

volt a kettő arcán, ami neki nem tetszett. Vajjon miről beszélhetek? Elhatározta, hogy ezental jobban szemmel tartja őket.

Anna néni a teás csészékkel kezdett zörögni és Dina segített, miközben Rubány is közelebbi tapasztalatokat akart a képről szerezni.

— Furcsa ez a festmény. Nézzetek csak, mintha minden pillanatban más volna az arc kifejezése...

Sári mama megragadta az alkalmat és nagy halkán odasugta Rubánynak:

— Az Isten áldja meg, hagyjon ennek a képeknek békét! Ez egy gyilkos és nem szeretünk még csak ránézni sem. Babonások vagyunk és félünk, hogy eredeti jeze visszajön kísérteni.

Sári mama megtette a magáét, de hiába, mert Bubi, aki most nem régen érkezett meg, elbeszélte a való történetét és nem törődve Sári mama aggodalmaival még azt is elárulta, hogy Valér igazri rokonuk. Ez persze semmit sem változtatott a dologon, de Anna néni és Sári mama még is úgy szégyeltek magukat, mintha valami rettenetes gyalázatba kerültek volna.

Most mindenki előrukkolt hátborzongató mesékkel, amelyekben nyüzögtek a szellemek és különösen a meggyilkoltak. A kis Sári közelebb bujt az anyjához és borzongva, de nem kis gyönyörűséggel hallgatta a cseppet sem valószínű történeteket.

Távozáskor Rubány megegyezően megnézte a képet. Ő nem volt babonás, de esküdni mert volna, hogy Hajek Valéria félig lehunyt szemhéjai lassan emelkednek és zöldés szeme gunyosan mosolyog, mintha valamit sugott volna és gyönyörű keze megmozdult a virágokkal.

Na tessék! Ez is olyan, mint a Dorian Gray képe...

XXII.

Őserdő sűrű, nagylevelű pálmák. Athatholhatatlan kúsa növényzet. Csak még a tigris hiányzik. No meg egy pár indián hatalmas tollal díszelt a fején. Nagy villogó fogu megerek... Akárcsak May Károly vagy Verne leírásaiban.

Mindaz persze csak a befagyott ablaküvegen. Éppen úgy, mint ezelőtt harminc évvel amikor még Rubány kis iskolásfiú volt és kora reggel, mielőtt elindult az elemibe, csodálkozva és álmódzva nézte

a fágy nagy művét. Képzete benépesítette az üveget. Pont ilyenek képzelt az őserdőt. Ilyen dűs lombzatúnak. Visszafolytott lélekzettel figyelte, hátha a széthúzott ágak között megjelenik a tigris, vagy egy indián kűszik óvatosan a betolakodó fegyver felé. Azután a mitsem sejtő fáradt áldozatnak hirtelen lefogja a karját...

Lefogja, leszorítja a karját... Ugy, mint Dina tette csütörtök este a „Török császárbán” mozi előadás alatt. Egész különös volt a dolog. Hisz Dina soha ki nem jött a sodrából. Nem ijedezett, nem affektált. Nem volt az se szokása, hogy megragadja valakinek a kezét bármikor okból is. De most megtette.

Arról volt szó, hogy egy férfi, akinek egész családját úgy anyagilag, mint erkölcsileg tönkretette valaki és akit állandóan bosszúra keres, végre maga előtt látja és kezében a felhúzott revolverrel lövésre készül, de az utolsó pillanatban megrendülve visszalép és így elkerüli az alkalmat a bosszúra.

Dina kitágult szemekkel figyelte a jelenetet és izgalmasan megragarkolta a mellette ülő Rubány karját. Az csitítólágg simogatta meg a Dina kezét amire az magához tért és csodálkozva és idegenkedve fordult el Rubánynál.

Előadás után betértek mindannyian egy kis időre a kávéházba. Persze mindenki a darabot tárgyalt és véleményét nyilvánította. Nagyon sokan helyeselték a hő eljárását, mások kifogásolták. Katica előkelően fogta fel a dologt és nagylelkűen dicsőítte a keresztényi gondolkodású Clark Gablet. Egészen könnyen tehetett, mert nem az ő dolgáról volt szó. Mert ha arról lett volna, akkor biztosan mindent megtett volna a saját bosszúja kielégítéséért.

— Egy egész életen át kereste a nyomorultat, aki gyalázatba sodorta mindannyiukat és nem volt más vágya, mint hogy egyszer már fizessen, amikor pedig megtehetné, hát magába száll és meghűlyül... Ezt Dina mondta, akit szemmel láthatólag felbosszantott a dolog.

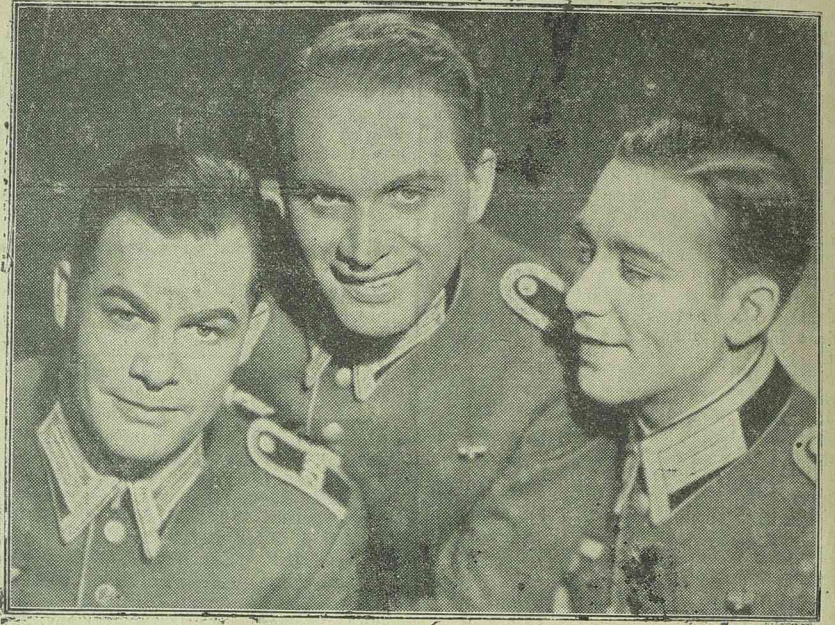
Rubány meglepve figyelte. Nem! Erről az oldaláról nem ismerte Dinát. Hát van mégis dolog, ami őt is érdekli? Ami kihozza a sodrából? Előre hajolt.

(Folytatjuk.)

LEGUJABB SPORT

Újpest—BSK 7:1 (1:1)

Budapestről jelentik: Szombaton délután került lebonyolításra az Újpest—BSK második Középeurópa Kupa-mérkőzés a döntőbe jutásért. Az első mérkőzésen, mint ismeretes, vasárnap az Újpest Belgrádban 4:2 arányú vereséget szenvedett a jugoszláv bajnoksapatától. A szombati második mérkőzésen az Újpest mindent elszópró lendülettel játszott és a második félidőben sikerült gólzáporos győzelemmel biztosítani a továbbjutást. A két mérkőzés összesített eredménye 9:5 az Újpest javára. Az Újpest tehát bejutott a döntőbe, ahol a Ferencváros—Bologna második mérkőzésből kikerülő győztes lesz az ellenfele. A Ferencváros—Bologna-mérkőzést vasárnap tartják meg Budapesten.

Három altiszt a címe az UFA egyik új filmjének, melynek címszerepeit Albert Hehn, Fritz Genschow és Wilhelm H. König játsszák

DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben

minden újságkioszokban

k a p a t ó

Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkalmazás

Festősegédet, (vagy mestert) fonalfestésben elsőrendű munkaerőt felvesszünk. I. O. V. festőde Oradea. 510

Allást keres

Alkalmazást keres román és magyar nyelvben perfect katonai kötelezettségének eleget tett felsőkereskedelmi végzett magyar fiatalember. Cím a kiadóban. 1146

Állás-vétel

Eladó olajfestmények tizedesmerleg és rádióalkatrészek. IV., Str. Bolintineanu 14. 2033

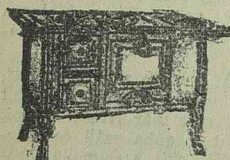
Austro-Daimler Supersport Modell 1931. öt üléses, kipróbált Steyer motor, új gumikkal, nagy alkalmi vétel. Érdeklődni: Dr. Todoru, Bucuresti 3., Str. Silvestru 40. 508

Elsőrangú házhelyek III. kerületben tehermentes átírással, jutányosan eladó. Felvilágosítás Alföldi Géza dr. I., Lonovics u. 8. 1149

Gárdasob-szelvényét megvételre keresek. Timis I., Piata Bratianu 3. 2041

Eladó fajtisza dándogg kölyök. Kiss tanár II., Str. Balas 32. 1151

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó raktár románcozott és felcete tűzhelyekben.

KÁLMÁN DEZSÓ

speciális takaréktűzhelyüzem

Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Hordók és kádak elsőrendű minőségben minden nagyságban raktáron. Ászokhordók speciális előállítás. Fagy lalt korzevátörök gyári árák mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár, Timisoara IV., Str. Fröbl 5. Telefon: 43—46. 556

Eladó használt, de jókarban lévő sport gyermekkosci és egy gyermekágy. Megtekinthetők délelőtt 10—13 óra és délután 5—7 óra között. IV., Str. Miron Costin 4. földszint balra. 2090

Tengeri üdülő-utazások

a M. S. „MILWAUKEE” hajóval örömet és felrisszülést jelentenek.

Az Izland-, Spitzbergák és Norvégia-utazásra (július 7.—augusztus 3-ig) az összes jegyek elkelték. Az utolsó ezidei Keleti tengeri, norvégiai és Spitzbergák utazásra, mely augusztus 5—26-ig tart, még néhány jegy kapható.

1939. évi Földközi tengeri nyári és őszi utazások:

Spanyolország és Földközi-tenger

augusztus 29—szeptember 16-ig.

Görögország és Itália

szeptember 19—október 3-ig.

Nagy földközi-tengeri utazás

október 6—október 31-ig.

Felvilágosítás és prospektus:

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

Timisoara I., Str. Mercy 1.

Telefon: 36—66.

Lakás

Olesón kiadó kétszobás lakás, fürdőszobával és két tágas száraz üzlethez. I., Str. Ungureanu 17. 1139

Modern 2 szobás uccai parkettás lakás kiadó, park és virágos kertben. III. Piata Crucii 2.

Modern 2 szobás lakás augusztus, vagy szeptember 1-re 1.400 lejért kiadó. Ing. Fischer. Telefon: 37—48. III., Str. Vadul Călugăreni 18. 1141

Ötszobás, hallal bíró komplett első emeleti villa lakás, azonnal vagy aug. 1-re kiadó. Felvilágosítás 12—21 telefon szám alatt. 1143

Újromán épült ház alapincézve, két szobás lakással az erzsébetvárosi templomtól néhány percnnyire bérebeadó. Érdeklődni III. Mühle Vilmos u. 8. házmesternél. 1150

Üzlethelyiség az első kerületben Piata Unirii 6 azonnal bérebeadó. Ugyanott egy fűszerárüberendezés kapható. Közlegbbit Alexandru Weisz & Fii cégnél. 1148

3, vagy 5 szobás szép villa lakás, közel az állomáshoz augusztus 1-re kiadó. IV. Seiler A. 5 alatt. 1147

Elegánsan bútorozott különbejáratú szoba fürdőszoba használatlalt központi fekvésű villában kiadó. I., Str. Milano 8. földszint. 1152

„CRISTAL” vegytisztító reklám árai
Férfi öltöny 98 lei
Átmeneti kabát 98 lei
Női ruhák 50—60 lei
IV. Str. Bonnaz No. 1.

Esslingeni — —
Deszka Jalousien
Lenvászon — —
Üzleti napellenző
Szövölt rips —
Folie — Celofan
kirakat — —
szere!

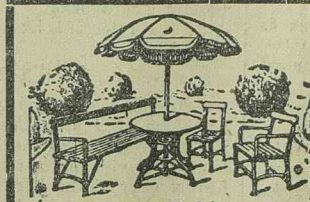
Romanovszky Ernő IV. str. Văcărescu 19

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Vérszegénység, lábadozók, női bajok, méhgyulladás, állandó vérzéseknél:

Baile Lipova (Lippafüred)

gyógyforrásai csodás hatással bírnak.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kerti butorok

és egyéb vasbutorok (ágyak, gyermekágyak, drómatrácok, mosdók stb.) nagy választékban I-a minőségben

Bozsák M. és Fia R. T.

Temesvár II., Str. Gloriei 11.

Telefon: 37—08.